

ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬ Ч. 7 JULY-AUGUST 1973

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

P. XXX. ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬ Ч. 7

Видає Союз Українок Америки
раз у місяць за винятком серпня
Редакторка — Уляна Любович

Редакційна Колегія:

Марія Барагура, Марта Бачинська,
Лідія Бурачинська, Любов Волинець,
Наталія Ішук, Світлана Луцька, Олександр Різник, Марта Тарнавська.
„Нашим малютам“, редагує Г. Черінь

Адреса Редакції:
108 Second Ave.
New York, N. Y. 10003

Адреса Адміністрації:
4936 N. 13th St.
Philadelphia, Pa. 19141
Tel. DA 4-7304

Річна передплата в ЗСА і Канаді \$7.00
Піврічна передплата \$4.00
Річна передплата в Англії ... 2 ф. ст.
Річна передплата в Австралії .. 4 а. д.
Річна передплата у Франції ... 20 фр.
Річна передплата в Німеччині 15 н. м.
Річна передплата в Бельгії 200 б. фр.

Поодинокое число 80 центів

Календарець СУА

- 15 вересня — Ширші сходи з рефератом „25-ліття СФУЖО“ — 1 Відділ СУА в Нью Йорку
- 26 вересня — Літературний Вечір Ганни Черінь — 84 Відділ СУА в Шикаго
- 29 вересня — Вечір на пошану Соломії Крушельницької — 64 Відділ СУА в Нью Йорку
- 2 жовтня — Відкриття Виставки Молодих Талантів — 64 Відділ СУА в Нью Йорку
- 7 жовтня — Збірка під церквою на цілі Суспільної Опіки — 64 Відділ СУА в Нью Йорку
- 13 жовтня — Реферат на медичні теми — 1 Відділ СУА в Нью Йорку
- 20 жовтня — Авторський Вечір Уляни Любович — 64 Відділ СУА в Нью Йорку

На обгортці:

Бойкня з Славська
Boykynia from Slavsko

OUR LIFE

VOL. XXX JULY-AUGUST No. 7

Published by
Ukrainian National Women's League
of America, Inc.

Monthly publication except August

4936 N. 13th St.
Philadelphia, Pa. 19141
Tel. DA 4-7304

Editor: Ulana Liubovych
108 Second Ave.
New York, N. Y. 10003

Subscription in the United States
of America \$7.00 per year, half year
\$4.00. Subscription in Canada \$7.00
per year, half year \$4.00. Subscription
in England 2 pound sterling
per year. Subscription in Australia
4 Austr. dollars per year. Subscription
in France 20 fr. per year.

Second Class Postage, Paid at
Philadelphia, Pa.

Single Copy 80 cents

ПРЕДСТАВНИЦТВА
„НАШОГО ЖИТТЯ“

АНГЛІЯ:

Mrs. Myroslawa Rudenska
245 Wigman Rd.
Bilborough Estate
Nottingham, England

Ukrainian Booksellers
49 Linden Gardens
Notting Hill Gate
London W. 2

АВСТРАЛІЯ:

“Library & Book Supply”
16a Prospect St.
Glenroy, W9, Victoria
Australia

ФРАНЦІЯ:

Daria Melnykovych
c/o No. 7 887 93 de Paris
26 rue de Torcy, Paris 18-e, France

НІМЕЧЧИНА:

Ukrainischer Frauenverband
Haus der Begegnung
8 Muenchen 5, Rumfordstr. 21

On the Front Page:

Світл.: О. Пежанський
Photo: O. Pezanskyj

З М І С Т:

	Стор.
Ірина Стасів: Чумацький віз	1
Літо-літечко	1
З Головної Управи СУА: Т. Савицька: 3,000 дол. на стипендійний фонд СУА від ЗУАДКомітету	2
Від Редакції	2
Д-р Н. Пазуняк: Проф. Н. Полонська-Василенко	3
Н. Геречь: За колом долі	4
Сковорода в Нью-Йоркській Публічній Бібліотеці	5
У. Любович Бойкові подруги	6
С. Геруляк: Полуботчишина сорочка	8
Наша обкладинка	9
Нові видання	10
Т. Савицька: Нова спроба	10
З литів до Редакції	10
Наші Світлички	11
Вісті з Централі	12
Хроніка Округ: Округа Нью Йорк СФУЖО:	13
Д-р Н. Пазуняк: Наші проекти	23
Наше харчування — Лукія Грицив: Городина	25
Our Life:	
Genreal Federation of Women's Club 82nd Annual Convention	26
Headquarters News	26
Mikhaylo Orest, Words	27
What to Read by Marty	27
U. Liubovych: In a Vovcar	28
Нашим малютам	29
Посмертні згадки: бл. п. Юлія Галиш, Софія Чернецька, Іванна Скоплякова, Марія Кравчишин, Юлія Белей	31

КАНЦЕЛЯРІЯ СУА

Поруває

п'еску Марійки Підгір'янки
В ЧУЖІМ ПІР'І

для дитячих вистав

Комплет (11 примірників для всіх роль) коштує 5.50 дол., разом із пересилкою.

Замовляти в Централі СУА

ДЛЯ ШКОЛИ Й ДОМУ

конечно потрібний

СПІВАНИК-ПОСІБНИК

РІДНА ПІСНЯ

70 пісень із нотами

для дітей дошкільного віку

в тому також співо-гри

Ціна 3 дол.

Замовляти в Централі СУА

Наше Життя

РІК XXX

ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬ, 1973

Ч. 7

ІРИНА СТАСІВ

ЧУМАЦЬКИЙ ВІЗ

Гей, та їхали чумаки в Крим по сіль,
Гей, забули чумаки в Криму воза.
Зажурився віз, на березі сів,
Високі колеса Чорне море морозить.
Зажурився віз:
— Хто ж мене повезе?
Гей, рипіли б у мене колеса.
Цоб — цабе, цоб — цабе, цоб — цабе
Снитися возові пісня над плесами.
Зажурився віз, на березі сів,
Високі колеса Чорне море морозить.
Гей, та їхали чумаки в Крим по сіль,
Гей, забули чумаки в Криму воза.

І ночами
впливає на небо
Чумацький віз,
видивляє очі,
видивляє очі —
чи не йдуть хазяї?
Забарилися,
чи запилися,
чи просто забули
про свого воза?
Як виїде сонце
на колісниці зорі,
ховається віз на березі моря.
Чумаки, чумаки,
у степу, в ковилі
погубилось слідів ваших видиво.
І неначе кроти
бездоріжжям, сліпі
ми до моря
по сіль свою диблемо.
Чумаки, чумаки,
все несем у руках —
тільки ж скільки у жмені надії?
а по ваших слідах,
по забутих слідах
чи до моря ми дійдемо...

Там із моря, із Чорного моря
впливає щоночі на небо віз
і чекає ранку:
А ну ж колись зломиться
колісниця царська
і йому доведеться вивезти на собі сонце.

Український календар, Варшава, 1968.
Укр. Суспільно-Культурне Товариство.

ЛІТО-ЛІТЕЧКО

Для багатьох мешканців міст два літні місяці липень-серпень в'яжуться із тугою-стремлінням до спокійного відпочинку, нерухомого існування під проміннями сонця. Нерухоме — це не значить безчинне, можна ж бо в нерухомій медитації вбирати в себе фізично й психічно сили, наснагу до дальшого активного, чи навіть творчого, життя.

Але ж не всі і не завжди тужать за таким відпочинком. Навпаки, на ці місяці плянуємо сповнення різних задушевних мрій-туги, ностальгії. Туги за пригодою, мандрівкою, відвідинами незнаних країн, огляданням див природи, залишків давніх культур, а навіть відвідин країни нашої молодости чи нашого походження, або таких сторін, що нам цю країну пригадують. Чи ж не шукаємо в Гантері зарисів Карпат, чи не чуємо пошуму Лімниці?

Дехто почуття туги, ностальгії відкидає, вважає її проявом слабости. Треба ж бо ходити твердо по землі й жити теперішнім часом. Але ж чи не туга водила Марка Полю світами, чи не вона привела Колумба до Америки, а сьогодні каже людині летіти на Місяць? Це ж вона каже людині відкривати, розривати землю у пошуках слідів давньої культури, або давнього життя-вегетації? Перед людиною завжди питання: „куди ж воно ділось, звідкіля взялось?“

Дослідником минувшини, істориком була проф. Наталія Полонська-Василенко, яка померла 8 червня ц. р. Про неї пише в нинішньому числі її колишня студентка д-р Наталія Пазуляк.

У погожий, липневий день зустрілися ми в Гантері з Ганною Дмитерко-Ратич. У розмові вийшло, що це якраз 11 липня — десята річниця смерти Олени Степанів-Дашкевич, боевої товаришки Ганни Дмитерко, якій, до речі, цього року сповнилося 80 літ. Їм обом присвячене інтерв'ю у цьому числі.

Про силу ностальгії, яка довела до схрещення долі людей із різних країн у Бразилії пише Наталка Герець у правдивій розповіді „За колом долі“.

Не без туги, очікування, надії вірш Ірини Стасів-Калинець „Чумацький віз“. Нам тут відомі вірші її чоловіка Ігоря Калинця. Її вірші для дітей та молоді друкувалися в різних журналах в Україні.

Ірина Стасів-Калинець після закінчення Львівського університету була викладачем української мови у Львівському Політехнічному Інституті. Обоє з чоловіком включилися в оборону Валентина Мороза. Обоє засуджені, розлучені із собою та маленькою донечкою. Ірину Стасів засудили в 1972 році на п'ять літ тюрми і три роки заслання. Все те в обороні рідної мови, рідної культури. Мови і культури, які можемо свobodно плекати на цій вільній землі, де живемо.

М о ж е м о . . .

З Головної Управи СУА

3,000 доларів на стипендійний фонд СУА від ЗУАДКомітету

Без урочистого передання грошового чека й увічнення цієї передачі на знімці, а лише як про справу звичайного порядку, голова ЗУАДК д-р Володимир Галан усно повідомив представницю СУА про пожертву ЗУАДК в сумі 3,000 доларів на Стипендійний Фонд СУА.

На засіданні Екзекутиви ЗУАДК 9 червня ц. р., яка схвалила цей внесок, д-р Галан підкреслив велике значення праці Суспільної Опіки СУА для допомоги студуючій молоді незаможних родин українських поселенців у Бразилії. Акція ця спрямована на високу і загальнокорисну ціль придбання якнайбільшого числа української інтелігенції і добре зорганізована, тому заслуговує на повну мо-

ральну й матеріальну піддержку зі сторони ЗУАДК.

Таке признание для праці СУА від людини такого масштабу, як д-р Володимир Галан, що має за собою довголітній досвід у ділянці суспільної опіки, а до цього, коли це признание підтверджено ще 3,000-доларовою пожертвою, то це наявний доказ, що Союз Українок Америки має серед українських організацій належне собі місце і пошану.

Так завдяки такій великій пожертві ЗУАДК та жертвам інших організацій та приватних осіб, Стипендійний Фонд СУА на 1 липня ц. р. вносить 7,393 доларів, з чого виплачено 56 стипендій для незаможної молоді в Бразилії.

Цією дорогою Головна Управа СУА складає щирю подяку ЗУАДКомітету за щедру жертву, як рівнож усім жертводавцям більших і менших сум ми сердечно вдячні, бо пожертви приходять від справді щирих українських сердець.

Українська молодь з Бразилії, що обдарована стипендіями, їхні батьки та виховники невимовно вдячні та просять передати всім жертводавцям їхню подяку за допомогу та запевнити, що у їхніх молитвах вони щоденно споминають своїх добродіїв з США та просять для них здоров'я і Божого благословення.

Теодозія Савицька

Від Редакції

Від кількох місяців на обкладинці нашого журналу подаємо нову ньюйоркську адресу Редакції „Нашого Життя“. Вправді приміщення віддано до вжитку недавно, так що працювати там можна було щойно в липні поточного року, але поштова скринька діяла уже раніше. Не дивлячись на це, листи й інші поштові пересилки приходили і приходять усе ще до Філадельфії. Щоб не було непорозумінь та щоб улегшити працю Адміністрації і Редакції хочемо звернути увагу на те, що всякі справи, які в'яжуться з грошовими переказами чи то на передплату, чи на пресовий фонд, звороти коштів за кліші, зміни адреси — все це належить пересилати на адресу Адміністрації „Нашого Життя“ у Філадельфії:

4936 N. 13th St.
Philadelphia, Pa. 19141

Натомість усе листування, дописи тощо, що відносяться до Редакції, просимо посилати на нашу ньюйоркську адресу:

108 Second Ave.
New York, N. Y. 10003

Очевидно, коли справи адміні-

страційні і редакційні пов'язані із собою, тоді куди б не прислали листа, постараємося все гарно полагодити і переслали що треба до адміністрації.

При тій нагоді хочемо розказати, що нове приміщення міститься в будинку, який закупила „Самопоміч“ для своєї Кредитівки. На партері містяться приміщення банку-кредитівки, а на першому поверсі Головна Управа СУА винаймила для вжитку свого, Окружної Ради та Відділів велику залу. Побіч знаходиться невеличка кімната, де саме міститься Редакція „Нашого Життя“. Будинок відновлено. Особливо його вищі поверхи, в тому і цей, де міститься Редакція, вимагали основного ремонту та модернізації, бо довгий час не були вживані. Недавно „Самопоміч“ відбула посвячення свого будинку при участі представників організацій міста Нью Йорку та громадянства. Святочне відкриття приміщення СУА плянується на осінь. Редакція „Нашого Життя“ задумує підготувати зустріч із читачами і громадянством з відповідною програмою, що й буде відкриттям нової домівки „Нашого Життя“.

При цій нагоді хочемо просити наших читачів і дописувачів, щоб узяли до уваги обмежений час, яким диспонує редакторка і писали свої дописи чітко, з широкими відступами і переписані на машинці. Винятково можемо прийняти недруковане на машинці письмо, якщо воно чітке і не надто густо писане.

Є одна річ, яка дуже турбує редакторку, а саме, численне залегле листування. Прошу дуже вибачити мені, що так спізнююся. Маю надію, що вкортці буду мати змогу ці залеглості вирівняти.

Досі старанням редакції було „дігнати час“ настільки, щоб числа виходили в місяці свого датування. Не сталося воно ще досі, як заплановано і, мабуть, ще після вакацій треба буде дальших у тому напрямі зусиль. Пригадувати нам про те у своїх листах, це „сіль на рани“, бо ж ми свідомі того, що числа повинні появлятися своєчасно. Замість того, просимо помогти нам і присилати матеріали раніше й у чіткій формі. Надіятися треба, що співпраця Редакції з читачами буде проходити в атмосфері взаємного зрозуміння і зичливості.

Проф. Наталії Полонської Василенко не стало поміж живими. Дня 8 червня 1973 р. закрилася її книга життя — багатого в труд, в творче зусилля, в великі досягнення і посвяту. Їй належить шанса, хвала і вдячність від сучасників і від прийдешніх поколінь, тож постараймося відтворити її шляхотну постать у нашій уяві — як науковця, педагога, людини.

Як дослідниця історії України Н. Полонська-Василенко не зупинилася на описовій методі, а прийняла як критерій своїх дослідів глибинну критику розбіжних коментувань історичних проблем. Широко використовуючи історичні джерела, учена не нехтує надбанням попередніх дослідників. В працях її панує примат тягlosti державно-національних прямивань в українській історії. Н. П.-Василенко послідовно проводить і обгрунтовує наукову концепцію історії України і Росії, що її створив Михайло Грушевський на основі власних дослідів і концепцій, висунених його учителем Володимиром Антоновичем. Українська історіографія прийняла цю концепцію, а до поширення її серед своїх і чужинних дослідників причинилася саме Н. Полонська-Василенко. Найновіший твір авторки, вислід праці п'ятдесяти років її життя — це Історія України (в двох томах); є це високошкільний курс, який повинен бути перекладений на чужі мови, щоб причинитися тим до переборення ще панівної в неукраїнській історіографії т. зв. „традиційної“ історичної схеми, оновленої советськими істориками, що приписує період Київської Русі до процесу розвитку Московії, пізньої Росії. Саме Н. Полонська-Василенко всебічно обгрунтовує протилежну концепцію, а саме давньо-українське коріння нашої середньовічної держави, Княжої Русі.

Темою Київської Русі займалась учена ще з молодю. Так перші наукові статті, що появились друком в 1910 р., мали своєю те-

мою різні аспекти життя Княжої Русі. Ще перед I. світовою війною дослідниця брала участь в епохальних розкопках археолога В. Хвойки та опрацювала монументальний атлас пам'яток до шкільних бібліотек в Україні з огляду на українську документацію праці. Впродовж всього свого життя Н. Полонська-Василенко концентрувалася на двох основних темах: Україна Княжої доби і заселення, загосподарення і політичний розвиток Південної України, як процес оновлення спустошених степових районів держави України Русі. Займалася вчена також історією української науки. Сама бібліографія праць її займає 12 сторінок друку.

Педагогічна діяльність Н. Полонської-Василенко тісно пов'язана з її науковими зацікавленнями, що закорінені в родині; — батько її, артилерійський генерал у царській, а потім старшина в українській армії, Дмитро Меньшов з Харкова, був істориком, — членом Військово-Історичного Товариства і Історичного Товариства Нестора-Літописця. Дочка його, Наталія Дмитрівна, закінчивши гімназію і Вищі Жіночі Курси в Києві, стає асистенткою при кафедрі методики історії. Після державного іспиту в Київському університеті св. Володимира та магістерського іспиту є обрана в 1916 р. як перша жінка приват-доцентом Київського Університету. В роках 1918—24 була ученим секретарем Археологічного Інституту та завідувала університетським музеєм, а зарозом викладала археологію та рівночасно була професором історії у двох вищих школах Києва. Н. Полонська-Василенко запрошувано на кафедри історії в Пермі та Баку; однак вона воліла залишитись у рідному Києві. Учена працювала також в Київськiм Центральнiм Архiві Давнiх Актiв та була науковим співробітником акад. Дм. Багалія в Укр. Академії Наук, де в зв'язку з репресіями науковців в 1933 р. була звільнена з праці, коли то й гуманістичний відділ А-

кадемії був владою зліквідований. Від 1943 р. Н. Полонська-Василенко перебувала на еміграції, будучи постійно зв'язаною з українськими науковими установами; — в Празі є це Історично-Філологічне Товариство, а починаючи з 1944 р. є це Український Вільний Університет, що згодом перейшов до Мюнхену; від 1966 р. наша учена є деканом Філологічного Факультету УВУ. Рівночасно є вона активним дійсним членом УВАН і НТШ; Міжнародної Вільної Академії Наук та Українського Історичного Товариства. — Здавалося б — самі факти біографії ученої говорять за себе. Хочеться однак додати ще деякі особисті спостереження.

Мені доводилось відвідувати її лекції історії Запоріжжя в Мюнхені в роках 1946-49. І студенти і професори доїзджали поїздом до Мюнхену; так проф. Полонська-Василенко доїздила з Ульму, а студенти то з Авгсбургу, то з інших міст. Із руїн гiтлерiвської Нiмеччини вставав тоді як сфiнкс із попелищ дух спротиву проти загибелі, дух завзяття і творчости. І професори і студенти були тоді постійно голодні і часто холодні; їздили поїздами з повиваними вікнами в старім одязі; закутані нераз в протертий плащ сиділи на викладах в неопаленому будинку університету; однак забували тоді про своє невеселе докiлля та сiре буденне життя, а поринали думками в невмирущу духовість України і нею жили. Таку духову поживу давала нам також проф. Н. Полонська-Василенко, коли говорила нам про багату козацьку культуру, про музей Дм. Яворницького, про невідомі для нас, молодших тоді, тайни архівних поживок актив. Скільки любови до України і до правди її іскрилося тоді в очах незабутньої Наталії Дмитрівни, та скільки людського тепла виявляла вона до студентів, передаючи їм свої неперевершені інтелектуальні й духові скарби!

Такою застала я її дев'ять років тому в убогій кімнаті старе-

Не одна з нас мріє про можливість скласти так звану "sentimental journey" в минуле, в розшук молодих літ, забутих днів. Доротея Ропнек, моя знайома, дочекалася цієї можливості. Але разом із нагодою, прийшло розчарування. Був час, були гроші на подорож та єдина перешкода — місце де вона прожила незабутнє, надзвичайне дитинство наче зникло з мапи світа. Десь у буйних глибинах Бразилії доріжка, Лінія Індепенденція, де майже п'ятдесят років тому її батько, німець-імігрант, вирвав із джунглів хату і господарство. Мрія життя її — віднайти цю доріжку покинену сорок років тому. Роками робила розшуки, досліди, — без успіху. Буйна країна наче придушила хату, дорогу, сусіднє містечко.

Аж останнього літа, через дивний збіг подій, через мене, через перше у житті знайомство з українськими людьми, відкрилися несподівано двері до минулого.

Я заізнала пані Ропнек в літературнім клубі Ютіки — виїнятоково жвава жінка, привітна і весела, сама нагадувала літературний персонаж — Auntie Mame. Вона те відчувала ніякого потягнення до рідної Німеччини, лиш до „адоптованої“ Бразилії. Чоловік її директор великої фабрики, зв'язки широкі, а не могла до того часу знайти сліду містечка, де вона з родиною колись доїжджала на торгівлю — маленьке Порто Аньон — десь в околиці полудневого штату, Парана.

чого дому в Дорнштаті коло Ульму, такою залишилася вона до кінця своїх днів у спогадах своїх численних студентів і у листуванні з ними. Саме пару тижнів перед її смертю дістала я від неї гарного листа. Бистрота думки не залишала її до кінця. — Не в Харкові, не в Києві і не на Запоріжжі спочити їй довелось, а на далекій чужині, та дух її вічно вітатиме ген над степовими просторами південної України і у серцях вдячного їй українського народу.

Всі контакти із подорожніми агенціями, консулятами, і т. д. не дали висліду. Вибиралася тепер на здогад у подорож розшуків по теренах цієї країни, без найменшої ідеї де поставити перший крок. Двадцят-літній син, Джек, їхав із нею на поміч та оборону.

— Він буде керувати „джіпом“, сміялася, — а я йому буду підтримувати рушницю.

Звучало, як дійсно ризиковний почин. Невже ж нема нікого між нашими українцями, щоб порадив?

— Є — моя мама потвердила. — Недавно до Ютики приїхала молода пані, Марійка Непорайна, якраз із Бразилії.

Повідомила я Доротею. — По-знайомлю вас.

Мої слова прийняла Доротея без великого ентузіязму. Бразилія п'ята у величині країн світу. Тягнеться від недоступних амазонських джунглів тисячами миль до холодних полудневих гір. Мала надія зустріти якраз когось із тих самих сторін. Але погодилася. Потелефонувала я на другий день до пані Марійки. Уже успіх. Штатів Бразилії двадцять-два, а вона якраз із Парани. Є надія. Слідуючого вечора відвідали.

І тут зрушили ми дивне коло обставин, що до цього дня не зупинилося.

Пані Марійка знала Порто Аньон.

Просто неймовірно. Шанси такою цастя астрономічні. Доротеї очі зайшли сльозами. — Ще дійсно існує Порто Аньон?

— Так. Жила я коло сто миль звідтіля. Лиш тепер мало хто зве так. Місто Юніон де Вікторія розбудувалося навколо, та на мапах лиш так і зазначено — Юнія де Вікторія. Не всі знають, що це включає Порто Аньон.

І тут, таке несподіване вияснення ситуації.

І від ласкавої пані Марійки листи до родичів та знайомих в Бразилії, зв'язки, контакти. Через слідуючі тижні дорога до далекої країни постелена наче до сусідньої хати. Та, що найцікавіше, як ви-

явилось пізніше, на кожному милевім стовпі цієї дороги — українські люди. Німецького походження америкачка прожила без контактів з українцями, та, як багато чужинців, не відрізняла нас від "Russians."

Доля познайомила.

Чудом модерної транспоратації ступила 23-го грудня в джетовий тунель часу, за десять годин проїхавши 4,816 миль, океани, континенти, та сорок літ. Із Ньюйоркської зими, раптом тропічне літо. Біліла у низу найбільша метрополія Південної Америки — Сан Павло. Браження на летовищі наче літак завернувся та скинув назад у Нью Йорку, лиш хмародери білі, а не брудно-сірі, пальми, квіти, інший ритм життя. Бразилія.

— Ви є вдома, — перші слова доктора Мілтона Шпака, який привітав їх із квітами в Курітібі. Знайомі пані Марійки прийняли незнайомих наче родину. Покинули роботу, приїхали 130 миль — лиш щоб зустріти та особисто провести до себе.

О, це понад усе захопило Доротею — гостинність людей цієї країни. На все свій час, а на першому місці в них дбайливість про ближнього. І тепер вони були готові грати ролю провідників через цю, туристами улюблену, країну.

Подякувала Доротея, заскочена, але її не цікавили туристичні види та дива. Здавалось їй наче дійсно повернулася до рідного дому за довгі роки, і одне бажання, — якнайскорше віднайти покинену хату. Обіцяли всю допомогу в розшуках. Аж пізніше, по факті, признались їй, що самі сумнівалися в цій удачі. Тропічний ліс вкрадався як дикий бурян на людські оселі, все готовий вихапати назад своє. Сорок років у джунглях як вічність.

Повезли тепер до себе, до міста Ірачі. Ірачі типове для цієї країни — цікава мішанина народів, стилів життя, модерного, стародавнього, цивілізації, буйности. В центрі міста, попри елегантні склепи, воли вози тягнуть, навколо них авта об'їзджають, ровери, час до часу

навіть вершник на коні. В першому кроці поза містом, кінець — пильні лиш дороги, корови пасуться, та найбільша небезпека в їзді — гуси. Гуси сипляться як пір'я, не дають проїжджати. Не диво, що пухові перини ще все стандартне покривало.

Хата п-ва Шпаків злучена із їх крамницею — Каса Нова Ірачі. В помешканні, де не глянь — вишивки, традиційні наші взори, велика миска писанок, спогад краю, що його третя генерація ще все шанує як рідного. Українсько — бразилійська гостинність! Де не зайди, кидають роботу, сідають з тобою на закуску, напиток, та довгі розмови.

Щастя дійсно всміхнулося, наче зачарована мандрівка. Вийшло, що родич п-ва Шпаків також мав крамницю, лиш в Юніон де Вікторія, значить коло Порте Аньон. Нарешті, без найменшого труду, від коли добрі люди взялися за допомогу, побачила ще раз своє загублене містечко.

— А де, чи є можливість, що знаєте про Лізію Інденденцію? Знав. Занедбана стежка пару кілометрів за містом. Повіз. Про цей момент я найменше знаю. Коли не згадає тепер, задумано за тихне. Хати батькової не було, лиш заглиблення в землі, де стояла. А спереду всихаюча пальма, власними руками посажена. По пальмі пізала. Тяжко уявити більш зворушливий момент у житті — повернутися до рідної хати за довгі роки, та побачити болючий доказ літ, що промайнули.

І так би закінчилася мандрівка — надзвичайним успіхом. Все, що бажане — осягнуто. Але дивне коло ще не зупинилося.

Відчуваючи смуток гості чутливі знайомі придумали розвагову прогулянку, щоб відвернути думки від минулого. Повезли Доротею 60 миль чудовим краєвидом у сторону Сіера до Тігра — Гори Тигра, до містечка Мілей. Тут, серед чужих португальських гір, українське село наче перенесене із перед-воєнної України. Повільним темпом сунуться вози по пільних вулицях, торгівці на конях, бабусні в квітчастих хустках з вікон заглядають, маса сонячників, та над усім звук дзвонів українсько-

візантійської церкви Святого Петра.

В повітрі — українська мова, українські пісні, українська туга, лиш дивно смішна з тропічним духом цієї країни — вишивки де не глянь, навіть, щось надзвичайне — на хатах. Блискучими кольорами обмальовані стіни з-зовні і в середині нашими улюбленими взорами. Блистять яскраво в південно-американському сонці як іронічний доказ, що це ніби Україна, а в дійсності чужий край.

Двадцять кілометрів за селом п-во Шпаки мали землю. Тут — в перенесеному підгір'ї українському — батьки їхні розбудували нове життя. Квітами вкриті полони, сонцем огріті долини нагадували покинений край, а зеленяві Гори Тигра немов марииво інших гір.

Тимчасовий смуток пройшов, і Доротея повеселіла.

— Це мені здається найкращі поля світу — промовила.

— Може бути — вяснили, але також найбідніші в штаті Парана.

Нічого. Вона з матеріальними вигодами не числилася. Повільний, стародавній ритм життя, гостинність, добродушність, а це вона відчула в містечку, в сусідніх селах, хатах.

— Не пам'ятаю, коли останній раз так місцевість полюбила — розказує тепер мені. — Тут, моє призначене місце. Я — вдома.

— Не вже ж, в найбідніших обставинах, серед чужих людей? — мені самій не хочеться вірити.

По її бажанню, залишили її на пару тижнів у сусідів, п-ва Петрівських, а син її, Джек, повернувся до Америки.

І захоплення не пройшло. Навпаки — з кожним днем наче пускала коріння глибше в цю землю. З яких спонук походило це зачаровання, ніхто не може сказати. А факт, що купила вона землю серед тих гір, замовила контрактора, майстрів, будівничих. Будують їй хату, геть на вершині біля церкви нашої Святого Михайла, тут у глибинах Бразилії, де земля дише вічним літом і 20-те століття наче не дійшло, де люди росахами землю орють, руками громадають, та хліб в кам'яних печах печуть, хати традиційними нашими взорами прикрашують.

СКОВОРОДА В НЬО-ЙОРКСЬКІЙ ПУБЛІЧНІЙ БІБЛІОТЕЦІ

У Слов'янському відділі Нью-Йоркської Публічної Бібліотеки відкрито виставку, присвячену українському філософові Григорієві Сковороді.

Виставлено ряд цікавих рідкісних видань, а саме: перше видання вибраних творів Г. Сковороди, яке вийшло в Петербурзі 1861 р.; праця Д. Чижевського в німецькій мові „Філософія Г. С. Сковороди“, що появилася у Варшаві 1934 р., інформаційна стаття про музичну творчість Г. Сковороди з нотами його творів, яка була поміщена в церковнім календарі Православної Митрополії у Варшаві, 1972 року; „Сковорода — симфонія“, поетичний твір Павла Тичини, який вийшов після смерті автора, та ін. Між виставленими книгами знаходиться Д. І. Багалія „Український мандрований філософ Н. С. Сковорода“ (Київ, Держ. Вид. України, 1926) і ряд еміграційних та радянських видань, що появились останніми роками з нагоди ювілейних святкувань 250-річчя з дня народин нашого філософа. Виставка дає широкий огляд життя та творчости Г. Сковороди.

Як відомо, нью-йоркська публічна бібліотека є однією з найбільш відвідуваних бібліотек світу. Кожного дня її відвідує понад 8,000 читачів із різних країн — науковців, дипломатів, студентів тощо. З цього погляду українські виставки в цій бібліотечі можна вважати одним із найуспішніших засобів ширення правди про Україну.

Виставка тривала до кінця липня 1973 р.

При зміні адреси не забудьте подати коду Вашої околиці (zip-код). Це конечно для висилки журналу.

Кидає вигоди і привілеї добірного американського життя, та переселюється разом із чоловіком в ті, порівнюючи примітивні обставини.

— Чого? — випитують усі.

— Це моя доля.

Різного можна сподіватися в такій „сентиментальній мандрівці“ як Доротея провела. Ніколи не знати куди, дійсно, доля поверне. Але мало хто має відвагу піти за своєю долею до кінця дороги.

За це найбільше подивляю цю незвичайну жінку.

Олена Степанів — як студентка
O. Stepaniw as a student — 1913

Пі-Гагні Дмитерко-Ратич сповнилося цього року 80 літ. Ця кругла цифра аж ніяк не підходить до її зовнішнього вигляду, милої, привітної поведінки і живого, свіжого, молодечого погляду на світ. Не знати, чи на задержання таких якостей вплинули її переживання учасниці визвольних змагань, активної в рядах Українських Січових Стрільців, чи навпаки — така вдача, погляди й переконання привели її в часах молодости в бойові ряди УСС-ів. Життя загартувало, закріпило ці прикмети так, що втішається вона загальною симпатією і всякий, якого б не був віку, радо користає з можливості розмовляти із живим свідком великих подій.

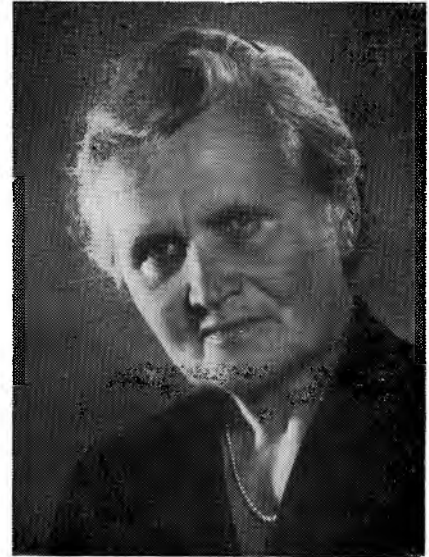
Не вдалося нам зустрітися з Гандзею Дмитерко (з таким ім'ям увійшла вона до історії визвольних змагань) у день її 80-ліття. Аж тепер зустрілися з нею в Гандері. Дивним збігом обставин умовилися ми на 11 липня, а вже в розмові вийшло, що це якраз десята річниця смерті бойової товаришки Гандзі Дмитерко — Олени

Степанів-Дашкевич. Тож у розмові стараюся говорити про обі ці жінки, які в своїй ранній молодості рішили йти проти течії та із зброєю в руках боротися за волю і самостійність батьківщини.

Коли і сьогодні активна участь жінок у війську явище не часте, то що ж говорити про початок двадцятого століття, чи радше його перші десятки літ. Треба було бути не тільки ідейною жінкою, патріоткою. Перед дівчатами було безліч перепон і перешкод, заки вони із шкільної лавки перейшли у військові лави УСС-ів. Замало тут місця, думаю, щоб розказати всю історію військової кар'єри двох бойових подруг. Хочеться навітлити тільки декілька моментів, завдати кілька питань. А перше з них дотичить часів, що попереджували першу світову війну. Які це були часи, які настрої, течії, що запровадили дівчат у крутих воєнних подій?

Пані Гагдзя розказує, що був це час пробудження і росту національної свідомості. Серед середньоскільників діяли тайні самоосвітні організації, діяв теж тайний Пласт, який займався більш військовою ніж пластовою роботою. Вчилися стріляти, пізнавати систему крісів тощо. Тиск адміністрації, яка була переважно в польських руках, вістки про московський терор за Збручем, усе це посилювало патріотичні настрої, будило безмежне хотіння служити великій справі визволення Батьківщини з московської неволі.

Молодь цікавилася подіями в світі, а особливо визвольними рухами балканських народів. Сусіди поляки мали вже в Австрії свою військову організацію. Передбачуючи неминучу війну, молодь, яка своїм кличем поставила „Воля або смерть!“, не хотіла, щоб події застали її неприготованою до боротьби за волю. Треба було, хоч під чужими прапорами Австрії, мати свою збройну силу. Молодь

Ганна Дмитерко-Ратич
H. Dmyterko, freedom fighter
1914 war

була переконана, що військо більше значить, як усякі партії. В Галицькому Соїмі затверджено вкінці військової організації — Легіон Українських Січових Стрільців.

На думку пані Гандзі, це переконання передали УСС-и своїм нащадкам, які з такою ж думкою творили, знову під чужими німецькими прапорами, Дивізію „Галичина“. У неї це не тільки теоретичні міркування. Свої переконання засвідчила вона не тільки своєю службою в УСС-ах. Її два сини зголосилися до Дивізії. Повернувся тільки один.

— На мою думку — кінчає свої розважання пані Гандзя — тепер молодь теж повинна вивчати воєнне діло, в школах, а теж в армії.

Питаю далі, чи дівчата брали участь у тих акціях і як до них відносилася суспільність?

— Так, ми, дівчата, живо переймалися всіми подіями і боліло нас те, що не мали ми такої свободи рухів, як хлопці. Все ж таки, як тільки постав Легіон УСС, дівчата, які належали до різних молодечих організацій, створили жіночу чету, яку очолила Олена Степанів-

Олена Степанів — в однострою
O. Stepaniv in military uniform —
freedom fighter 1914 war

на. Ця чота вперше виступила на Січсво-Сокільському Здвизі, що відбувся 28 червня 1914 року у Львові, на якому звертала на себе загальну увагу. Навіть саме творення чоти не відбулося без „але“. Були дві організаційні клітини: УСС 1, де належали студенти, та УСС 2 при львівській „Січі“. Якраз УСС 1 не бажав собі мати в себе жіночу чоту, мотивуючи тим, що воєні школять старшин, а дівчатам не бути ж старшинами. Аж УСС 2 погодилися на створення при них жіночої чоти.

Не тільки серед суспільности, але й у самому проводі УСС-ів мали дівчата своїх прихильників та противників.

Скоро після Здвигу, в серпні, 1914 р., вибухла війна і Головна Стрілецька Рада (д-р Старосольський) видала заклик ставитися до зброї. Це був час ваканцій і не всім удалося прибути до Львова, де при вул. Коперника відбувалася реєстрація добровольців.

— Коли мені вдалося туди прибути, — розказує пані Ганна — то застала я вже там Степанівну, яка провадила записи до УСС-ів, бо була кошовим писарем. Як побачила мене в однострою і з наплечником, кликнула жартом: „Гаразд, Гандзю, чи може вже москалі у вас?“ — „Ще немає, — відповідаю, — але моє місце тепер тут. Чи є якась робота?“

Коли опісля я мала дижур при вході, почула, як якийсь доброволець, виходячи після запису, говорив сам до себе: „От, бабське військо“.

При кінці серпня ми відбували справи в сотні І. Чмоли. Коли сотня верталася в мурі міста Львова, в першому ряді посередині йшли ми обі із Степанівною. Але коли два дні пізніше сиділи ми у вагоні разом із другими стрільцями та мали їхати до Стрия — комендант транспорту побачив Степанівну і казав їй висісти. Мене він не за примітив, але те саме зустріло мене потім у Стрию. Степанівна таки добилася того, що її разом із групою д-ра Старосольського відправили до постою УСС Страбичів-Горонда на Закарпатті.

Із Степанівною зустрілися ми аж у лютому 1915 року. Вона мала вже за собою бій з москалями на Маківці й була вже іменована хорунжим. При кінці квітня ми вирушили на фронт до Болехова.

Сотня дістала наказ вирушити на становища до Лисович, де Степанівна з великою групою дісталася в московський полон. Мене тоді вислали до Болехова з частиною сотні по дротяні перешкоди, що врятувало мене від московського полону.

Помандрувала тоді Олена з групою етапами аж до Ташкенту. Дорога вела через Україну і вістка про українську жінку-старшину розійшла по селах і містечках. У Ташкенті вела вона культурно-освітню роботу серед полонених та місцевих українців. Повернулася до стрілецького Коша в Пісочній у 1917 році через Фінляндію, Швецію і Німеччину. Писали про неї норвезькі й шведські часописи. Степанівна тоді залишила позірне військо і продовжувала студії на Львівському університеті. Зближалось 1 листопада 1918 і вона брала активну участь у підготовці до тих подій. Як четар УГА разом із Золочівською Бригадою пройшла шлях до Кам'янця Подільського, де була референтом преси в міністерстві закордонних справ УНР. Тут ми знову стрінулися, бо я працювала в харчовому відділі команди етапу УГА.

— Доля пхнула мене на Україну. Повернувшись в 1922 р., я зустріла її знову. Була вже одружена з д-ром Романом Дашкевичем, сама теж закінчила студії у

Олена Степанів-Дашкевич та Ганна Дмитерко-Ратич із чоловіком Василем Ратичем. Стоять сини Ратичів (від ліва): Ростислав, Любомир, Володар (пропав під Бродами) й Олег (похресник Олени Степанів-Дашкевич). Знімка з 1943 р.

O. Stepaniv (left) with Dmyterko-Ratysh family (1943)

ПОЛУБОТЧИШИНА СОРОЧКА

Відні з титулом д-ра філософії. Згодом учила історії в гімназії СС. Василянок, а коли за якийсь промах (дівчата співали патріотичні пісні) польська кураторія звільнила її, стала працювати в Ревізійному Союзі Українських Кооператив. Залишила багато наукових та історичних праць.

Не пішла на еміграцію, за що заплатила засланням до Мордовії, а після повороту скоро померла.

Чи ми зустрічалися? О, так! Спільні переживання, спільна приналежність до УСС — це лучить. А при тому, всна хресна мама мого сина. В міжвоєнний період ми зустрічалися та кореспондували. Мені довелося чути, як про неї розказувала її товаришка недолі з Мордовії, якою вона була доброю та співчуваючою товаришкою і як помагала другим. Згадують її теж учениці, як гостру, але улюблену вчительку.

Наша розмова з панею Ратич часто відходила від теми двох бойових подруг, заточувала широкі круги, бо довелося їй багато в житті пережити й бачити. Коли говорить вона про своїх бойових подруг, то вдаряє нас велике визнання, глибока аналіза того, як людина поступає і чому діє так, а не інакше. На жаль, це вже переходить поза рамки сторінок журналу. Треба надіятися, що про жінок тих часів, у тому й про Гандзю Дмитерко, появиться якась основна праця. Тим більше, що хоч „геройками“ інтерв'ю мали бути обі бойові подруги, та я сама не запримітила того, що пані Гандзя розказувати любить про когось, а про себе дуже мало. Треба би найти когось, хто розказав би про неї те все, про що вона у своїй скромності замовчала.

ДРУКАРСЬКІ І НЕДРУКАРСЬКІ ЧОРТИКИ

У числі 4 за квітень ц. р., на стор. 5, у статті „Успіхи молоді диригентки“, друга шпальта, уступ, який починається словами „З великими успіхами...“, п'ятий рядок повинно бути: „ще два останні концерти в Спа, у Гранд Касіно“ — надруковано „ще два останні концерти в ЗСА, у Гранд Касіно“. Авторку, яка твердить, що мала через це прикрости, а теж читачів, за цю помилку перепрошуємо.

В квітневому числі „Нашого Життя“ ц. р., ми мали нагоду прочитати дуже цікаву статтю Люби Волинець на тему полуботчишиної сорочки. В статті зазначено, що на спині сорочки є вишитий меандровий орнамент. На жаль, світлина з цього деталю не появилась в журналі. На моє прохання редакція НЖ погодилася помістити в цьому числі світлину із сторони плечей полуботчишиної сорочки.

На світлині бачимо, що в трикутничковій формі є вишиті два фрагменти езору, якого прийнято звати грецьким меандром. На перший погляд здавалося б, що це чужий вплив в українському народньому мистецтві. Але в дійсності меандровий взір знали в нашому народі з давен-давна.

Вже на пам'ятках із часів палеоліту, приблизно 40 тисяч літ тому, археологи знайшли в місті Мізині на Чернігівщині майстерно вирізьблений меандр на предметах із кості мамута. Для прикладу може послужити жіноча постать, характерна для матриархально-родового суспільства палеолітичної доби, яка, правдоподібно, зображала богиню опікунку домашнього вогнища. Меандровим орнаментом покриті були також браслети з кості мамута.

Історик І. Т. Шовкопляс, в Історії Українського Мистецтва, том І-ий, Київ 1966, стор. 26, твердить:

Схематизована жіноча статуетка з бивня мамута з Мізинської стоянки на Чернігівщині. Палеоліт.

Браслет із Мізинської стоянки на Чернігівщині. Палеоліт.

„Меандровий орнамент на виробач із Мизинської стоянки — найдавніший не тільки на території України, а й у всьому світі. Він з'явився на кілька тисячеліть раніше, ніж у Стародавній Греції, де, як видно, меандр був досить поширений і довго вважався за найдавніший“.

З приводу значення меандру існує багато різних думок. Припускають, що релігійний світогляд первісної людини був графічно зображений меандром-безконечником, який символізував важку дорогу — лабіринт, якою люди переходили з цього світу до

вирію-раю. Можна думати, що меандр, як більшість орнаментів, окрім їхнього декоративного характеру, часто поєднувався з певним містичним значенням і був пов'язаний із різними ритуальними діями.

Меандр перейшов також на інші предмети і матеріали. В дещо змодернізованому виді, у формі т. зв. безконечника, меандр був приміненний в орнаментиці писанки.

Вкінці меандр знайшов також дорогу на тканину: доказом цього є надзвичайно оригінальна вишивка полубетчишиної сорочки.

Із листів до редакції

„НАШЕ ЖИТТЯ“ — ВСЕ ДУЖЕ РАДО ПРИЙНЯТЕ

Читала я в березневому числі „Нашого Життя“ листа пані Аськи Тишинської, в якому вона Вас трохи „сварить“. Хочу Вам від себе сказати, що в мене „Наше Життя“ все дуже радо прийняте — чи спізнено воно чи ні, чи на білим папері чи на жовтім. Подивляю усіх пань, які затруднені в редакції, що так багато роблять.

Мало між нами людей, що так багато із себе дають.

Щиро здоровлю
Люба Цегельська-Гайлеман

**

Щиро дякуємо за піддержку. Вона, дійсно, нам інколи дуже потрібна. Буває, що почуваюся, як подушка на шпильки... Хто минає — той і вколить...

Редакторка „Нашого Життя“ у своєму і співробітниця імені

Наша обкладинка

У наші часи фотографіка стала таким популярним заняттям, ми так привикли, що всі завжди й усе фотографують, що не приходить нам на думку призадумуватись над тим, скільки нового вніс цей винахід у життя особисте та суспільне, у науку й мистецтво. Вніс хоч би через те, що дає він можливість зберегти на півці події, картини й особи, які давно вже не існують, або віддалені від нас тисячами миль. Разом із тим фотографіка перестала бути ремеслом, якого завданням є об'єктивний запис. Постало нове мистецтво фотографіки, яке має різні стилі та напрями. Хто знімає, може передати у знімку не тільки те, що він бачить, але теж, як він бачить. Ця тема завелика, щоб її заторкнути в нашій короткій нотатці.

Поміж довоєнними галицькими майстрами-фотографами відоме було прізвище Олександра Пежанського. Цей архітект залишив по собі не тільки проєктовані й будовані ним церкви, будівлі, але теж велику збірку знімок, які він не тільки фотографував, але сам викликавав, надаючи їм високої класи мистецьке оформлення. Брав він участь у виставках і одержував нагороди за свої знімки.

Але не тільки фотографіка була полем його зацікавлення. У часах, коли звукозаписувач (тейпкордер) існував хіба у світі фантазії, він придбав різні апарати, на яких увіковічнив, наприклад, промову Митрополита Андрея Шептицького, слів Соломії Крушельницької, стрілецькі пісні у виконанні їх творців і виконавців, як Романа й Юліяна Купчинських, Лева Лепкого, Михайла Гайворонського та інших.

Минулого року вліті у Гантері, в мотелі „Ксеня“, була виставка знімок інж. О. Пежанського. Поміж ними були теж високої мистецької і документарної вартости етнографічні знімки, де можна було бачити неіснуючі вже строї, хати, побут наших селян. Сьогодні на обкладинці знімка О. Пежанського „Бойкиня зі Славська“. Ця гарна з розумним поглядом і милою усмішкою жінка — наче уосіблення літа. Працює вона при сінокосах на горбоватій сіножаті, куди ніяка механічна косярка не змогла б діратися. Разом із нею всміхається до нас наша країна. Ми наче б чуємо запах свіжого сіна і цокотання сверщиків у травах. Це привіт для нас від наших гір.

Фундація ім. Лесі і Петра Ковалевих при Союзі Українок Америки проголосила

ТРЕТІЙ ІСТОРИЧНО-ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС

на історичне оповідання

Реченець — 31 грудня 1973 р.

Оповідання з якогосьбудь відтинку нашої історії слід надсилати в трьох примірниках на адресу СУА. Жюрі у складі — Іван Коровицький, Дмитро Левчук, д-р Наталія Пазуняк — приділить дві нагороди у сумі 250 і 150 дол.

НОВІ ВИДАННЯ

Михайло Петрівський: МРІЇ СЛЮЗАМИ ОБЛИТІ. Оповідання з життя піонерів і імігрантів у Канаді. — Вінніпег, 1973, стор. 168, ціна 4.50 дол.

Автор цієї збірки оповідань уже понад 50 років описує життя українців у Канаді. Усього короткі оповідання, повісті й п'єси появлялись друком окрема між 1922 і 1937 рр. (пізніше він друкувався в англомовних канадійських журналах).

Реалістично змальовані картини українських піонерів — це прямо хроніка людського горя, оптимізму та української теплоти й дружби. Описи, як напр. українська громада в дуже скрутних фінансових обставинах складає гроші на оплату студій для сина одного з-поміж своїх членів, може служити неймовірним у сьогоднішніх днях. Різниця кількох десятків років відбилась усюди. Сам автор також підкреслює, як важко тепер авторові розпродувати хоч кількасот своїх книжок і порівнює, як це тому сорок чи п'ятдесят років наші перші імігранти могли розкупити 50 тисяч примірників...

Щирі й сантиментальні описи іншого, хоч і недавнього ще, життя українців на цьому континенті можуть бути цікавим і повчаючим контрастом у сьогоднішніх днях.

Л. М. Л. О.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „НАШОГО ЖИТТЯ“ зложили:

Юрій Стефаник, Едмонтон 15 дол.
Роман Тимчук, Нью Йорк 5 дол.

Щиро дякуємо!

Нова спроба

З метою осучаснення праці в ділянці суспільної опіки, започатковано в 1972 р. в Ютиці, Н. Й., пробний проєкт поширення суспільної опіки на всіх членів місцевої української громади. Зазначаємо, що ця спроба не була в межах засягу праці місцевого Відділу СУА, а був це виключно експериментальний проєкт Референтури Суспільної Опіки при Головній Управі. Це перша і частинно успішна спроба приєднати до проці в суспільній опіці якнайширше коло громадян.

Зорганізовано світлицю-клуб Суспільної Опіки для осіб, що мали вільний час і могли приходити у вівторки по полудні, щоб провести кілька годин на цікавих гутірках, або ручних робітках після впадоби. Ця світлиця-клуб була відкрита для всіх, хто мав час і охоту приходити.

У неділі світлиця-клуб улаштувала доповіді, ілюстровані кольоровими, звуковими фільмами. Доповіді були на актуальні теми, і завжди слідувала дуже оживлена дискусія. При чаю і тістечках присутні проводили час дуже корисно і приємно. Присутність була дуже численна і було замітне велике зацікавлення, про що свідчили домагання учасників про частіші цього роду вечори, які, на жаль, з огляду на обмежений час не було можливо перевести. Ця програма тривала від жовтня 1971 до травня 1972 року.

Теми доповідей: „Враження учасниці з відкриття пам'ятника Тараса Шевченка в Буенос Айрес“, „Проблеми сучасної молоді“, „Хемічне затруєння харчів“, „Світової слави композитори“.

Повищу програму плянується продовжувати в значно переорганізованій формі, що запевнить тяглість у розвитку осучасненого підходу до справи суспільної опіки. Згодом буде поданий плян, за яким цього роду програми можна буде впровадити в життя в численних українських громадах.

Теодозія Савицька
Реф. СО

ПОДЯКА

Членкам 22 Відділу СУА в Шикаго складаю щирю подяку за прислані побажання в часі мого перебування в лікарні та пересилаю 10 дол. на пресовий фонд Н. Ж.

Анна Матвійців

Дорога Пані Бурчачинська, наша Голово, радію, що видужали Ви після операції.

Замість квітів, які не принесла Вам до лікарні, посилаю 15 дол. на „Наше Життя“.

Галина Царинник

ВІТАЄМО НОВИХ ЧЛЕНОК!

П-ні Г. Гаврилук приєднала до 71 Відділу СУА три нові членки: Христину Кахнич, Анну Гайдук і Марію Северин. Увійшли вони до нововбраної Управи 71 Відділу.

Управа і членки 82 Відділу СУА в Брэнксі, Н. Й., щиро вітають у своїх рядах мисткиню Аку Перейму, якої виставку ньюйоркське громадянство мало нагоду оглядати в травні ц. р.

Управа 82 Відділу СУА, Бронкс

3 листів до Редакції

ЩЕ ПРО ФЕМІНІЗМ

Дуже приємно прочитати допис Марти Тарнавської про „Мс“ — феміністичний журнал. Це повинно спонукати редакційну колегію „Н. Ж.“ дещо з подібної тематики друкувати в нашому журналі. Читачка

Статті на феміністичні, а також інші, актуальні теми маємо в пляні. Біда в тому, що мусимо виконувати багато чинностей, які по суті не повинні належати до редакції і на це зуживаємо багато часу, так що пляни остаються невиконаними. Наприклад, мусимо переписувати на машинці дописи Відділів, а як до цього відносяться дописувачі нехай засвідчить лист п-і К. С. з Джерзі Ситі, яка пише:

„У зв'язку з тим, що Редакція „Нашого Життя“ вислала об'їзник ч. 1 до Відділів, в якому ставить свої зауваження і вимоги до прес. референток, щоб усі дописи були впорядковані й писані на машинці, я маю відвагу подати і свої зауваги. Ми не є кваліфіковані дописувачі і тому не можна від нас вимагати неможливого. Пишемо, як уміємо. Не маю машинки і не пишу на ній. Мені здається, що коректа і впорядкування таки належать до редакторів“.

Коректа і впорядкування належать до редакції, але матеріали приходять у формі, в якій їх до друкарні дати

НАШІ СВІТЛИЧКИ

Пошанування праці — фахи

Людина створена для праці. Вже змалку слід дитину заставляти до праці. Дома мати повинна „господарити“ разом з дитиною, щоб вона почувала себе потрібною і вживалася у спільноту — родину. Те саме у світличці. Світличка творить цілість. Діти мусять знати, що це кімната призначена для них. По закінченні зайнять дитина повинна впорядкувати забавки, книжечки і т. п. Треба навчити дітей шанувати працю, оповідаючи розповіді про поодинокі фахи, які потрібні, щоб людям спільно жилося добре і гарно. Сюди належать: пошта, пекарня, молочарня, пральня, харчові крамниці тощо, все, що слугуватиме для спільного вжитку. І саме за те, що люди собі взаємно допомагають, ми повинні шанувати працю. Добре було б зробити з дітьми прогулянку до тих інституцій чи установ щоб показати

не можемо, треба не тільки перевести коректу, зредагувати, але переписувати на машинці. Щастя, що одна із членок редакційної колеги, Марія Барагура, у тому допомагає, опрацьовуючи і переписуючи на машинці частину хроніки. Все таки, здається, що ніхто з дописувачів не вислав би дописів у такій формі чи то до „Свободи“ чи „Америку“, не говорячи вже про англійські журнали. Часу жіночих працівників чомусь не шанується, хоч рівночасно вимагається, щоб журнал виходив своєчасно, був гарний, цікавий, не було в ньому помилок, а ще й до того, щоб був дешевий, хоч усі ціни підскочили.

Треба ж брати до уваги, що „Наше Життя“ має одного редактора, а редакційна колега — це особи, для яких це така сама суспільна праця, як і всіх інших членок СУА, в їхніх Відділах, референтурах тощо.

дітям як людина для людини працює.

Учителька повинна заохочувати дітей до безкорисної допомоги для інших. До того надаються дуже добре гри, спільне майстрування. Тут дитина виявляє ініціативу, а рівночасно користується з допомоги і сама мусять стати у пригоді іншому. Дітей, що з природи мовчазні, неактивні, не вміють співпрацювати, слід спеціально мати на увазі.

Переговорити з батьками і з ни-

Курс виховників дошкілля

Заходом Виховної Референтури при Окружній Раді в Нью Йорку та за апробатою Шкільної Ради УККА плянується в Нью Йорку КУРС ВИХОВНИКІВ ДОШКІЛЛЯ. Курс почнеться 22 вересня і тривати буде до 15 грудня 1973.

Програма Курсу: 1. Психологія дитини. 2. Методи виховання у світличках і дитячих садках. 3. Практичний вишкіл виховниць дошкілля.

Оплата Курсу 40 дол., 2 дол. вписове.

Програму Курсу уложив д-р Теодозій Самотулка, доповнила й узгіднила Програмова Комісія у складі: д-р Теодозій Самотулка — голова, Аполонія Книш, Наталія Хоманчук, Галина Мирошніченко, Оленка Макарушка і Іван Близняк, — члени.

Керівник Курсу Аполонія Книш. Члени Програмової Комісії є рівночасно викладачами.

Дуже добра нагода не тільки для тих, що живуть у Нью Йорку, але також для членок СУА Округ Ньюарк, Нова Англія, що ще недавно входила у склад Округу Нью Йорк скористати, щоб допов-

ми працювати над виплеканням у дитини тих вартостей, які є підставою суспільного життя. Навчити дитину дозволяти бавитися її забавками іншій дитині, відступити своє місце, а також послужити комусь. Відповідним підходом до дитини, а головню співпрацею з батьками (щоб вони дома мали те саме на увазі) можна багато досягнути. Треба тільки старатися добре пізнати дитину, щоб збагнути, що саме впливає на те, що вона не горнеться до співпраці, а навпаки, волисть сама бавитися.

Поступово давати дитині такі забавки, щоб вона мусяла з іншими їх ділити. По скінченні забави сбовязково звернути увагу на те, що забава тому так гарно випала, бо це діточки спільно робити.

О. К.

нити своє знання учительки дошкілля та поставити світлички на вищій рівні. Можливо, дехто із Філадельфії зможе скористати з цієї нагоди. Дуже просимо Виховних Референток вчислених Округу зацікавитися цією справою і постаратися вислати зі своєї Округи відповідне число курсанток.

Час викладів буде у відповідному часі поданий. Правдоподібно, для вигоди курсанток, виклади будуть відбуватися у п'ятниці вечорами.

Ідеться про те, щоб усі, хто цікавиться веденням дитячих дошкільних установ, скористали з нагоди набуття відповідної підготовки. Також батьки, що мають дітей у дошкільному віці, можуть користати з тих викладів.

Адміністрація Курсу Виховників Дошкілля: Марта Данилюк — адміністратор, Любомира Артимишин — секретар, Марта Яцушко — скарбник.

Олена Климишин
Вих. Референтка
Головної Управи СУА

БАТЬКИ! ЧИ ВАША ДИТИНА ХОДИТЬ ДО УКРАЇНСЬКОЇ СВІТЛИЧКИ? УКРАЇНСЬКА ДИТЯЧА СВІТЛИЧКА У ВІЛЬНИХ КРАЇНАХ ПОСЕЛЕННЯ — ЦЕ ПРОТИДІЯ НАСИЛЬНОЇ РУСИФІКАЦІЇ УКРАЇНИ!

ДО АКЦІЇ ЗАПАСОВОГО ФОНДУ Н. Ж.

Бажаючи створити міцну фінансову базу для нашого журналу „Наше Життя“ — XVI Конвенція СУА ухвалила творення Запасового Фонду у висоті 50,000.00 дол. Екзекутива СУА проголосила це восени 1971 року. Впродовж 1971-72 рр. наші Окр. Ради і Відділи зложили суму 6,768.50 дол.

Список пожертв на Запасовий Фонд Н. Ж. був поданий у Н. Ж. ч. 6, 1973 року. Групуючи Відділи за Округами — бачимо їхню охоту й спроможність підтримати свій журнал.

Цей перегляд змінюється, коли додати пожертви в 1-му півріччі 1973 р. Ось які пожертви зложили:

ОКРУГА НЮ ЙОРКУ

Окр. Рада СУА — 15.00,
Відд. 4 — 100.00, Відд. 21 — 30.00,
Відд. 64 — 255.00, Відд. 71 — 200.00,
Відд. 82 — 165.00. Разом 765.00. Із попередніми 2,330.00 Округа зложила 3,095.00.

ОКРУГА ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Окр. Рада СУА — 180.00,
Відд. 10 — 25.00, Відд. 11 — 100.00,
Відд. 20 — 20.00, Відд. 43 — 100.00,
Відд. 59 — 106.00, Відд. 91 — 140.00.
Разом 671.00. Із попередніми 931.00 Округа зложила 1,602.00.

ОКРУГА НЮАРКУ

Відд. 24 — 50.00, Відд. 28 — 150.00.
Разом 200.00. Із попередніми 1,315.00 Округа зложила 1,515.00.

ОКРУГА ШИКАГО

Окр. Рада СУА — 300.00,
Відд. 16 — 50.00, Відд. 74 — 100.00,
Відд. 101 — 25.00, Відд. 102 — 20.00.
Разом 495.00. Із попередніми 510.00 Округа зложила 1,005.00.

ОКРУГА ПІВН. НЮ ЙОРКУ

Відд. 47 — 500.00, Відд. 49 — 130.00,
з Вечерниць „Червоної Калини“ 50.00.

УКРАЇНЦІ ЗСА — УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТОВІ

Подаємо дальших список жертводавців на Стипендійний Фонд для української молоді в Бразилії. Список включає жертви до 1 липня 1973.

Зложили свої датки:

3,000 дол.: ЗУАДКомітет.

400 дол.: Юстина Сіра, Скенектади, Н. Й.

По 200 дол.: д-р Євген і Ніля Стець-

Разом 680.00. Із попередніми 240.00 Округа зложила 920.00.

ОКРУГА ДІТРОЙТУ

Відд. 5 — 200.00, Відд. 37 — 25.00,
Відд. 38 — 16.00, Відд. 58 — 25.00,
Відд. 63 — 10.00, Відд. 76 — 50.00.
Разом 326.00. Із попередніми 452.50 Округа зложила 778.50.

ОКРУГА ОГАЙО

Відд. 7 — 30.00. Із попередніми 695.00 Округа зложила 725.00.

ОКРУГА НОВОЇ АНГЛІЇ

Зложила попередньо 275.00.
3 Відділів далекого віддалення лише 55 Відділ із Лос Анджелесу зложив попередньо 20.00.

Разом наші Округи зложили в 1-му півріччі 1973 р. — 3,167.00. Із попередньо зложеними це дає суму дол. 9,935.50.

Це тільки ледве п'ята частина наміченого Запасового Фонду Нашого Життя!

Перед нами ще добра частина 1973 року. Ще маєте змогу зложити пожертву і пересунути свою Округу на краще місце в цьому змаганні!

ЕКЗЕКУТИВА СУА

кв, Бофало, Н. Й., д-р Семен і Ірина Дорошак, Бофало, Н. Й.

5 дол.: Осипа Турянська, Скенектади, Н. Й.

Як досі, то другою після жертви ЗУАДКомітету у висоті 3,000 дол., є жертва п-ні Юстини Сірої у висоті 400 дол. Ця жертва може стати добрим прикладом для інших охочих прийти з поміччю нашим студентам.

Продовжуємо список із травня і

червня та подаємо жертводавців і їхніх стипендістів:

Юстина Сіра, дві стипендії — Яків Дубина, студент інженерії, та Доротея Наконечна, педагогічні студії.

Д-р Євген і Ніля Стецьків — Марія Зеля Суходоляк, студентка філософії.

Д-р Семен і Ірина Дорошаки — Ярослав Пелех, студент літератури.

Мгр. Зиновій і Теодозія Савицькі — Рахія Зазуля, студентка школи медсестер.

Просимо справити помилку в списку, поданому в Н. Ж. за травень. Повинно бути: Василь і Анна Макухи — Кекилія Бердаль, студентка вищої школи книговодства. Д-р Анастасія Школьник — Марія Ружилю, студентка історії.

СПИСОК СТИПЕНДИСТІВ (хлопці й дівчата)

(Стан на 1 липня 1973):

Студенти вищих шкіл:

1. Лавро Богодар Кучинський	\$200
2. Григорій Пелюхно	200
3. Пилип Лукаш	200
4. Надя Музика	200
5. Євген Мазепа	200
6. Кекилія Бердаль	150
7. Марія Ружилю	150
8. Роман Дубецький	200
9. Марія Зеля Суходоляк	200
10. Ярослав Пелех	200
11. Елісея Жох	150
12. Ольга Корчагін	50
13. Яків Дубина	200
14. Павло Ваврук	150
15. Таїсія Демук	150
16. Доротея Наконечна	200
16. Ізабеля Крива	50

Учні середніх шкіл:

17. Зоелія Рудик	\$100
18. Якінта Почапська	100
19. Петро Рудий	150
20. Марія Люрдес Калатай	150
21. Ганя Рудий	150
22. Євген Глинка	50
23. Антоній Почапський	35
24. Григорій Гунька	50
25. Ілярій Ференц	50
26. Василь Босий	50
27. Йосип Гадада	50
28. Лавро Гунька	50
29. Ірина Магеровська	50
30. Анна Калатай	50
31. Анна Лукія Прохера	50
32. Надія Андрушин	50
33. Рахія Зазуля	150
34. Вероніка Мірецька	50
35. Теодозія Дацишин	35
36. Олена Глинка	50

37. Минодора Климчук	100
38. Юрій Чайковський	50
39. Климентій Васильковський	50
40. Іриней Васильковський	50
41. Давид Васильковський	50
42. Юлій Корчагін	50
43. Данило Мірецький	50
44. Павло Босий	50
45. Марія Бернардетта Ткачук	50
46. Марія Тарасюк	50
47. Анна Тарасюк	50
48. Анна Стружак	50
49. Юрій Суходоляк	100
50. Єва Пилипик	100
51. Софія Крива	50
52. Анна Катаринюк	50
53. Теодосія Млот	50
54. Роза Берешанська	100
55. Павло Млот	100
56. Іриней Кавецький	100

НОВА ДОМІВКА СУА В НЬО ЙОРКУ

Головна Управа СУА придбала для своїх потреб нову домівку в недавно купленому будинку „Самопоміч“ в Нью Йорку при 108 Другій Евню. Приміщення основно відновлено і змодернізовано. Найшла там для себе кімнату й редакція „Нашого Життя“.

З домівки буде користати Окружна Рада СУА в Нью Йорку, а також Відділи СУА. Святочне відкриття домівки планується на день 16-го вересня 1973 року.

З'ЇЗД ГОЛОВ ОКУРЖНИХ РАД СУА

Екзекутива Головної Управи СУА намітила З'їзд голов Окружних Рад, який має відбутися в днях 13 і 14 жовтня ц. р. в Нью Йорку. Проситься, щоб Окружні Ради не планували своїх імпрез на ці дні. Програму й інші точні подробиці одержать голови Окружних Рад своєчасно.

УСУЧАСНЮЙМО СУСПІЛЬНУ ОПІКУ!

Літня програма для старших дітей і молоді під назвою „На свіже повітря!“

Програма під цією назвою щораз більше популяризується серед американців. Проводять її приватні харитативні організації при співпраці тих родин, які є згідні взяти до себе на літні вакації (час залежно від домовлення батьків) на два чи більше тижнів одну або більше дітей із великих міст, щоб вони в малих містах перебули на свіжому повітрі деякий

час. Це є якби продовження літніх таборів, на яких оплату не кожний може собі дозволити.

Подібну програму було б дуже корисно впровадити в нас, бо це мало б велике значення з уваги на здоров'я, а також з уваги на суспільно-громадське і національне виховання дитини. Такий зв'язок між родинами та свідомість дітей, що саме українці ними цікавляться і заповнюють їм опіку та перебування в крузі своїх власних дітей, дуже сприяли б зміцненню української спільноти.

Цих кілька думок даємо під розвагу тим родинам, де є непрацююча поза домом мати, яка хотіла б і могла б дати опіку запрошеній дитині.

Тому, що цього роду програма для українців річ зовсім нова, коли не брати до уваги гостювання дітей з родини, чи дітей приятелів, існує можливість, що не відразу ця ідея в нас прийметься. Але варто спробувати, бо згодом можна було б розвинути цю ділянку до більших розмірів, включно з виміною студентів.

Цього року радимо Окружним Радам започаткувати цю програму на терені їхніх Округ, а досвід покаже, як цю новість приймуть українські родини.

Т. Савицька
референтка Сусп. Опіки

Згідно з рішенням Річних Зборів, що відбулися в травні ц. р., пляную відвідати восени цього року чотири Округи СУА: Філадельфію, Нью Йорк, Ньюарк і Нову Англію.

Ціллю моїх відвідин є посилення організації дитячих світличок, що їх веде Союз Українок Америки.

Я вислала листи до голов названих Округ із проханням скласти програму відвідин, як також календарець відвідин у даній Окрузі всіх осередків, в яких після переведеної реєстрації дітей (обіжник та інструкція з березня ц. р.) є можливості оснування нової дитячої світлички СУА.

Олена Климишин
виховна референтка
Гол. Управи СУА

ХРОНІКА ОКРУГ

Округа Нью Йорк

1 ВІДДІЛ СУА — НЬО ЙОРК

Після літньої перерви Відділ відновив діяльність. Кожного місяця відбувалися ширші сходи при численній участі членок. Відбуто одне засідання Управи, на якому обговорено плян праці референток. На місячних сходах полагоджувано ділові справи Відділу. Після ділової частини відбувалася розвагово-товариська частина, яку підготовляла культурно-освітня референтка.

У вересні відчитано й передискутовано доповіді О. Грабовенської „Фінансова перебудова СУА“ й І. Рожанковської „Наші завдання і перспективи на майбутнє“. Вечір присвячений Олені Пчіці з доповіддю М. Баран відбувся в жовтні. Заходом Окружної Ради, при співучасті всіх Відділів, улаштовано в грудні Андріївський Вечір, у якому активну участь брав 1 Відділ. Голова О. Сливка розповідала про Андріївські звичаї на Бойківщині, а І. Бенцаль у ролі циганки ворожила з карт.

Одною з кращих імпрез Відділу —

це традиційний Свят-Вечір, який відбувся 20 січня 1973 р. Нововибрана голова О. Гой відкрила імпрезу вступним словом і провела молитву. Проводила зустріччю імпрезова референтка Е. Криль. Запрошено на вечір молодь, бо ціллю такої імпреди є зберегти й передати молодому поколінню цю гарну традицію родинного свята. Перед поданням традиційних страв голова розповіла про Свят-вечірні звичаї на Лемківщині, а А. Сливка про Різдвяні звичаї на Київщині. Дівчата — Марта Вацик, Марта Недогода, Анна Саварин, Жєня Самохвал, Тамара Самохвал і Анна Савка відспівали при ялинці колядки, а Оксана Гаврилук продекламувала вірш „На Святий Вечір“. Згідно з традицією всі поділилися просфорою. Господарська референтка Н. Валько й інші пані подавали свят-вечірні страви. Під час вечері членки колядували. Переведено збірку, яка дала суму 235.60 дол. Членки довго й весело гуторили та пригадували незабутні хвилини, пережиті в родинному крузі на Україні.

Дня 10 лютого 1973 р. на ширших

Лєся Гой,
голова 1 Відділу СУА в Нью Йорку
L. Goy
Branch 1 UNWLA president

сходинах відчитано реферат про філософа Григорія Сковороду з нагоди 250-ліття його народин. Дня 17 березня по ширших сходах відбувся літературний вечір, присвячений дитячій письменниці Катерині Перелісній. Прелегентами були: редакторка „Нашого Життя“ Уляна Любович та редактор „Веселки“ Володимир Барагура. Виступали діти із Студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької. Вечір відкрила голова Відділу О. Гой. Вона коротко представила присутніх гостей і поінформувала про редакторську й літературну діяльність У. Любович і В. Барагури. Вечором проводила культурно-освітня референтка А. Сливка.

У. Любович говорила про вагу дитячої літератури, як важливого чинника у вихованні дитини. Вона підкреслила, що на еміграції батьки байдуже й легковажно ставляться до цієї справи. В. Барагура доповідав про життєвий шлях письменниці, про обставини, в яких формувалася її літературна й учительсько-педагогічна та громадська діяльність і про різновидність її творів для дітей і молоді. Літературно-мистецькі й виховно-дидактичні елементи тісно пов'язані в писаннях К. Перелісної. Тому авторка вважає себе „ремісником“ дитячої літератури. Учні Студії Мистецького Слова — Софія Зелик, Оксана Ярема, Марта Лопатинська й Віра Чума відчитали деякі вірші К. Перелісної. На цьому вечорі довголітня й жертвенна членка Відділу О. Куровицька жер-

Свято Матері — влаштоване 1-им Відд. СУА. — Виступ бандуристів Галі, Бориса та Мирослави Гарматіїв.

увала 50.00 дол. Цю суму передано присутній на вечорі письменниці Лєсі Храпливій на закуп книжок для потребуючих дітей.

Дня 7 квітня відбуто ширші сходи, на яких культурно-освітня референтка А. Сливка відчитала реферат голови Окр. Ради СУА в Шикаго Любослави Шандри на тему „Контакт і співпраця Окружних Рад із Відділами“.

Дня 15 квітня влаштовано передвєликодній базар, організуванням і переведенням якого зайнявся комітет, очолений О. Нагірною. В продажі були: вишивки, альбоми, подушечки, ляльки, кераміка, писанки й домашнє печиво. Базар мав гарний успіх. Прихід призначено на потреби Відділу й на цілі суспільної опіки. Референтка суспільної опіки В. Шуль вислала 4 пакети з одягом до Бразилії, зорганізувала акцію створення „стипендійного фонду“ для незаможної студентки в Бразилії. Референтка відвідувала хворих членок.

Відділ нараховує 68 членок, із того 60 передплачують „Наше Життя“. Цього року посилено кампанію за придбання нових членок і здобуто п'ять — І. Мачай, А. Боб'як, А. Натину, І. Жовнір та І. Моцюк. Відділ сповняє свої зобов'язання перед Централєю СУА, Окр. Радою та іншими організаціями, яких є членом. На ширших сходах відчитується письма з Централі й ознайомлюється з її працею. Відділ мав 7 делегаток на річні збори Окр. Ради, 4 членки ввійшли до її Управи, як референтки: К. Папуга — імпрезова, К. Гаврилюк і Н. Валько — господарські, М. Баран як член Контр. Комісії. Членки розпродали 62 льотерійні книжечки на суму 310 дол. Цю суму передано на купно дому СУА в Нью Йорку.

У Відділі панує дружня атмосфера, взаємний респект і пошана, тісна співпраця між членством і Управою, постійна охота до праці. Це все є запорукою успіху.

Марія Мотиль
пресова референтка

Свято Матері — влаштоване 1-им Відділом СУА з участю Світлички 83 Відділу СУА. Учителька Є. Вацик, членка 1-го Відділу, й М. Вацик.

Софія Серафін,
голова 4 Відділу СУА в Нью Йорку
S. Serafyn
Branch 4 UNWLA president

4 ВІДДІЛ СУА — НЬЮ ЙОРК

Звичайні річні загальні збори Відділу відбулися 28 січня 1973 р. Кожного місяця відбуваються сходини членок. На сходах обговорюється кореспонденцію, відчитується обіжники з Централі й Окружної Ради. Бувають також доповіді, присвячені визначним постатям нашої історії й літератури та громадського життя.

Відділ бере активну участь у всіх сходах і імпрезах Окр. Ради. В складі її Управи є дві членки Відділу. Тісна співпраця нав'язалася поміж Відділом і місцевою клітиною УККА та Комітетом Об'єднаних Організацій Нью Йорку. Відділ був заступлений одною делегаткою на XI-му Конгресі Американських Українців у Нью Йорку в жовтні 1972 р.

Прибутки з чайних вечорів, що були влаштовані в минулому році, призначено на вплати й дотації — до Централі й Окр. Ради, на Фонд Будови Дому 300 дол., на Запасний Фонд „Нашого Життя“ 100 дол., на обов'язковий пресовий фонд Н. Ж. 75 дол., на церкву в Глен Спей 25 дол. Із тих прибутків вислано теж 2 пакки до Бразилії.

Відділ є членом-платником Музею Народної Творчості в Нью Йорку з річним внеском 25 дол.

Відділ плянує відбути в неділю, 13 травня спільне Свячене із святковою програмою, в якій передбачується де-

клямація доні однієї членки Відділу га реферат про День Матері.

Гаслом праці Відділу є дбати про розвиток Відділу, цілого СУА й бути корисним усій українській спільноті.

Пресова референтка

21 ВІДДІЛ СУА, БРУКЛИН, Н. Й.

Відділ нараховує 44 членки (4 померли, а прийнято 4 нові). Управа відбула в 1972 р. 4 засідання. Відділ співпрацює з місцевими організаціями й є членом УККА.

30 січня 1972 р. відбулися ширші сходини присвячені мисткині Аллі Горській. Про її життя та творчість виголосила доповідь культ.-освітня референтка Зеновія Колодій. 27 лютого влаштовано „бінго“. 26 березня відбулися ширші сходини, на яких культ.-освітня референтка відчитала доповіді та вірші присвячені героїням Ользі Басараб і Олені Телізі. 23 квітня голова Відділу зорганізувала продаж домашнього печива, а 25 квітня членки брали участь у „Вишиваних вечірницях“, зорганізованих Окружною Радою.

Голова Відділу Марія Стефанишин перевела в місяці травні збірку на будову православної церкви в Глен Спей. (Зібрано 54 дол.).

9 липня зорганізовано автобусову прогульку до членки М. Крус у Стон Рідер, Н. Й. Після спільного обіду відбувся розіграш фантів, які подавали членки.

5 листопада Відділ приготував та зорганізував „Зустріч громадянства з письменниками й науковцями“. Присутніх було понад 100 осіб.

19 листопада влаштовано розвагову зустріч (з „бінгом“), на якій при каві й солодкім проведено приємно час.

В рамках суспільної опіки членки Відділу відвідували хворих удома та в шпиталях.

Оксана Богданович
пресова референтка

ОЗОН ПАРК, Н. Й.

Ювілей 40-річчя 35 Відділу СУА

У неділю, 23 січня 1973 р. 35 Відділ СУА відзначив 40-річчя своєї діяльності. З цієї нагоди влаштовано святочну зустріч членок та прийняття в залі місцевої укр. католическої церкви Покрови Божої Матері. Торжественну Службу Божу в наміренні Відділу та панахиду за померлих членок відслужив Преп. о. Любомир Мудрий, парох, о год. 10-й ранку.

Програму свята відкрила заст. голова п-ні А. Опарик, попросила Преп. о. Л. Мудрого провести молитву й відтак привітала всіх зібраних членок і гостей, у числі понад 70 осіб. Після того Відділ погостив присутніх смачним обідом, що його приготували членки. Тоді в короткій доповіді п-ні А. Опарик поінформувала присутніх про ролі СУА в житті українського поселення в ЗСА та про історію 35 Відділу СУА, що його засновано в 1932 р.; тоді почали оформлюватись інші українські громадські організації та наші церкви. Від того часу по сьогодні Відділ проробив багато корисної праці.

На це свято прибули заст. голови Централі п-ні А. Різник та голова Окружної Ради п-ні А. Кіршак. Обі представниці в своєму привіті висловили признання для 35 Відділу за таку успішну діяльність, зложили побажання гарного розвитку на майбутнє та передали почесну грамоту. Зворушливим моментом було відзначення єдиної членки-основниці п-ні К. Костишин, яку вшановано китицею квітів, як теж відспіванням многоліття. З того приводу її чоловік п. Вол. Костишин зложив щирий привіт Управі та пригадав деякі гарні моменти з історії Відділу, особливо з важких початків діяльності, коли ще не було в Озон Парку такої гарної церкви, ані іншого приміщення, де Відділ міг би був діяти.

Після цього відзначено найстарших членок Відділу, що належали до Відділу 25 років або більше, відзнакою СУА. Отримали її пані — К. Васльо, Р. Коцопій, М. Сташків, Т. Генега, М. Вовк, Н. Сельська й А. Опарик. Також вшановано відміченням усіх голов Відділу впродовж 40-річного існування, а ними були: перша голова пок. П. Савка (2 р.), П. Павчак (2 р.); О. Орлян, М. Костів, А. Лавич і К. Васльо (по 1 р.), відтак Т. Кошоловська (4 р.), О. Швед (7 р.), А. Велканович (4 р.), П. Бабська (5 р.), А. Кольська (3 р.), А. Опарик (6 р.), О. Мідяна (2 р.) і Н. Колодій (1 р.). Теперішня Управа: голова Н. Колодій, заступниця А. Опарик, секретарка А. Кольська, касієрка О. Балюк, орг. реф. О. Мідяна, госп. реф. А. Новосад, Контр. Комісія: П. Бабська й А. Доро. Між іншими відмічено голов Відділу, що найбільше заслужилися, а це пп. Швед, Кошоловська, Велканович, Бабська й Опарик.

Відтак промовляв Впр. о. парох Л.

Виставка творчості молоді, влаштована 64 Відділом США. — Мистецька реф. Слава Геруляк і Дарія Костів підготовляють виставку.

Мудрий, що висловив признання і подяку для Відділу за жертвенну діяльність для громади і церкви та провів молитву.

Після цього ще довго всі присутні розважалися дружніми розмовами при співі колядок і народних пісень, чим закінчилося це гарне свято 35 Відділу США.

64 ВІДДІЛ США — НЬЮ ЙОРК

Двома панелями на тему української мітології 64 Відділ закінчив свою діяльність за перше півріччя 1972 р.

Друге півріччя праці Відділу почалося у вересні 1972 р. „Веселим вечором“, у програмі якого О. Щур травестувала рішення й постанови Управи, О. Гентиш уклала гумористично плян праці Відділу, Г. Кіляр прочитала адаптовану з німецького гумореску „Божевільний готель“, а Х. Навроцька прочитала новелю К. Штуль „Роберто“. Вечір вела О. Щур.

Продовжуючи цикл доповідей „Чужинці про нас“ культурно-освітній реферат улаштував 28 жовтня черговий панель, присвячений обговоренню книжки німецького автора Вольфа Літріха Гайке „Українська Дивізія Галичина“. В панелі взяли участь членки 64 Відділу: Анна Алиськевич, Марія Барагура і Марія Даниш. Модераторкою була Оксана Щур.

Базуючися на книжці Гайке, А. Алиськевич з'ясувала спостереження автора, що стосуються характеристики психології української людини, зокрема дивізійників. Автор — чужинець, колишній шеф штабу Дивізії, який тільки коротко перебував у безпосередньому контакті з українцями, старався з української точки зору ввійти в становище українського во-

яка, відчутти задушевні бажання української людини, зрозуміти національно-політичні й державницькі аспірації українців і вибачливо поставитися до недоліків української людини.

М. Барагура в доповіді „Три концепції Української Дивізії — українська, німецько-проукраїнська й німецько-партійна“ розглянула загальне історично-політичне тло, на якому постала, формувалася й розгортала свої бойові дії Перша Українська Дивізія. Прелегентка з'ясувала політичне значення Дивізії й її ролю в реалізуванні державницьких змагань українського народу шляхом творення власних збройних сил. Обговорила ролю чинників, які приймали участь у творенні Дивізії — українського, німецько-проукраїнського й німецько-партійного. Вони мали різний підхід і різне розуміння завдань Дивізії, що доводило до розбіжностей і конфлікту між українськими національно-державницькими цілями і німецькими політичними й мілітарними плянами.

М. Даниш у доповіді „Бій під Бродами“ кольоритно змалювала цю повну трагізму геройську подію, переплітаючи свою розповідь цитатами з розділів книжки Гайке, присвячених цій битві.

Присутні на панелі колишні дивізійники та д-р Родик, представник ЗУНДКомітету в Європі і його відпоручник для справ Дивізії, брали живу участь у дискусії.

Заходом виховного реферату Відділу, який очолює Д. Костів, відкрито 5 листопада 1972 р. Шосту Образотворчу Виставку Молоді. Вона тривала до 12 листопада. Учасників було 50, у віці 3—11 років життя з терену Нью Йорку, дальших околиць, а навіть із Бельгії й Німеччини.

У слові до присутніх мистець Богдан Титла вказав на вагу таких виставок для естетичного виховання дітей і молоді та для підшукування нових талантів.

Виставку опередила творча година малювання, переведена мисткинею Ярославою Геруляк. Зразу після заслування діти зілюстрували деякі моменти переказу про Кирилу Кожем'яку. Була теж спроба спонукати дітей образотворчо відтворити музичні мелодії. Інтерв'ю з учасниками цієї години виказало доцільність такого експерименту. На виставці показано 150 експонатів — малюнків, рисунків, дерево- й ліноритів, коляжків, мозаїки, пап'е-маше, кераміки й керамічної скульптури.

Дня 19 листопада голова Відділу М. Даниш відкрила в приміщеннях Літературно-Мистецького клубу XVI Мистецьку Виставку Жіночої Творчості. Учасниць було 34, експонатів 96. Техніка праць — олія, аквареля, акрилік, батік, гваш, офорт, пастеля, темпера, керамічна скульптура. На закінчення виставки 3 грудня відбулося обговорення виставки мистцем Любомиром Кузьмою.

На запрошення ЛМК 64 Відділ повторив 8 грудня панель про „українського Сократа“ Григорія С. Сковороду. Цей панель відбувся вже раніше (2. X. 1971) в рамках поширених сходинок Відділу. Участь приймали — Л. Волинець, Х. Навроцька, М. Савчак. Модераторкою була О. Щур.

11 і 12 грудня імпрезова референтура під проводом Г. Кіляр улаштувала Різдвяний базар, який засобив касу Відділу.

Вечором, присвяченим Митрополитові Андреєві Шептицькому, закінчено 18 грудня працю Відділу за друге півріччя 1972 р. Цей вечір був логічним продовженням подібної імпрези, влаштованої в грудні 1971 р. О. Щур у доповіді „Родовід на Шептицях Шептицьких“ джерельно показала заслуги роду Шептицьких для українського народу й Церкви. А. Артемишин обговорила статтю польського публіциста Яна Токарського п. н. „Метрополіта Шептицькі“, яка появилася в журналі „На антені“ в 1966 р. Неназваний автором статті польський журналіст тенденційно представив Митрополита в некорисному світлі. Ян Токарські опрокинув його твердження й доказав, що тільки внутрішнє покликання, готовість на мучеництво й бажання церковної єдності

склонили Митрополита повернутися до рідного народу й Церкви. Митрополит здобув собі за свою працю й аскетизм пошану й подив цілого світу.

Х. Навроцька подала епізоди з життя мистця Олекси Новаківського й відбула інтерв'ю з мистцем Михайлом Морозом, колишнім вихованцем Мистецької Студії Новаківського, яку покликав до життя й опікувався нею Митр. Андрей.

Першу частину 1973 р. Відділ започаткував організаційними сходами 17 лютого. Крім поточних справ І. Рожанковська прочитала свій реферат „Наші завдання й перспективи на майбутнє“, а Х. Навроцька познайомила присутніх із рефератом Осипи Грабовенської „Перебудова фінансів США“. Оба реферати були раніше прочитані авторками на засіданні Головної Управи США.

10 березня відбулися „Запусти“ з короткою програмою: жмут пронизаних гумором споминів з юнацьких років Уляни Любович, розповідь молодій студентці з Вроцлава про тамтешні відносини й життя української громади, зокрема студентів, читання Х. Навроцькою вибраних віршів Олекси Гай-Головка з біографічними інформаціями про автора.

В дні 1, 8 і 15 квітня Відділ улаштував показ писання писанок у власній домівці.

14 квітня членка Відділу О. Щур взяла участь у панелі на тему „Перша Дивізія «Галичина» в історичному аспекті“, який улаштувала Крайова Управа колишніх вояків цієї військової формації в 30-ті роковини її створення.

15 квітня відбувся панель „Живучість українського народу“, присвячений 40-літтю голоду на Україні. Учасницями панелю були членки 64 Відділу — Л. Волинець, М. Савицька, О. Щур. Модераторкою була Х. Навроцька. Л. Волинець дала ретроспективний перегляд намагань московського ворога винищити український народ від часів Київської Русі аж до наших часів. Як протизвага до цих ворожих затій, що добираються до самого кореня нашого національного буття, виріс рух опору й спротиву шестидесятників.

На підставі сухих даних М. Савицька зробила спробу життєпису В. Мороза й його національно-політичного „вірую“.

О. Щур на підставі писань Мороза подбала дати образ його релігійно-національного світогляду, в основу

якого лягла християнська філософія, що нація — це Божий твір, який має виконати покладену на нього Творцем місію.

Цей панель повторено 11 травня на п'ятницевому вечорі Літературно-Мистецького Клубу в Нью Йорку.

При співпраці 64-го Відділу його членка Калина Чічка-Андрієнко zorganizувала 6 травня авдіцію мелодій українських композиторів і виконавців у рамках години „Мелодій з усього світу“ під керівництвом Роберта Шумана на радіостанції „Нью Йорк Таймс“-у.

В травні відбулося Свячене, в програмі якого І. Комар прочитала жартильну „Великодню віршу“ з 18-го століття, а Х. Навроцька три поезії Богдана І. Антонича. Враженнями з поїздки по Європі поділилася з присутніми Л. Раковська.

В дальшій програмі праці Відділу намічено на червень організаційні сходи з доповіддю д-ра Р. Осінчука, у вересні вечір у пошану співачки Соломії Крушельницької, в жовтні авторський вечір Уляни Любович та Виставку Молодих Талантів. На листопад планується 17-та Мистецька Жіноча Виставка й вечір, присвячений шестидесятникам. У грудні має відбутися Різдва́ний базар і організаційні сходи.

Марія Барагура
пресова референтка

71 ВІДДІЛ США — ДЖЕРЗІ СИТІ

Наш Відділ активний на союзовому полі й у громадському секторі. Восени минулого року Відділ під проводом членки Н. Кух узяв активну участь у підготові буфету на пікніку місцевої клітини УККА.

Дня 13 листопада відбулася успішна осіння забава в залі Українського Народнього Дому. Участь узяли молоді і старші.

У грудні відбувся „Веселий вечір“ із різноманітною програмою — співами, жартами й виступом імпровізованого вокального тріо в складі: Є. Єнзен, М. Мухин і Г. Білик. Тріо відспівало кілька романсів і настроєвих пісень. Прийняття підготувала господарська референтка з допомогою членок. Вечір пройшов у милій атмосфері.

Дня 21 січня відбулися річні збори Відділу.

Дня 1 квітня на ширших сходах відзначено 40-ліття великого голоду на Україні. Голова Є. Єнзен відчитала

уринок з Альманаху „Свободи“ про цю всенациональну трагедію.

Традиційний передвеликодній базар відбувся 15 квітня. На застелених вишитими скатертями столах розкладено бабки, паски, торти й інше домашнє печиво. Кераміка, святочні картки й писанки притягали покупців. Зокрема звертали увагу прекрасні серветки роботи О. Сохан.

За звичаєм Відділ вітає членок у день народин картками з привітом-побажаннями.

В біжучому році Відділ склав даток у сумі 50 дол. на фонд Верховного Архiepіскопа Кардинала Й. Сліпого. Вислав дві посилки з одягом до Інституту св. Ольги в Бразилії.

Згадані імпрези й акції — це підсумки піврічної праці Відділу. Наші осяги невеликі, але треба брати до уваги наші скромні спроможості.

Клявдія Салюк
пресова референтка

82 ВІДДІЛ США — БРОНКС, Н. Й.

Ідучи по лінії зацікавлень членок Відділу, референтки підготовляють різні доповіді й імпрези. „Живу газету“, що відбулася 15 жовтня й була призначена для членок і гостей, підготували культурно-освітні референтки І. Іванчишин і Н. Клецор. Цікаві статті на жіночі й політичні та громадські теми прочитали й виголосили: редакторка „Нашого Життя“ Уляна Любович: „Жінка в Америці й СССР“ та проф. Іван Вовчук: „Дещо до проблеми — битва двох світів“. Щоб познайомити присутніх із проблемами української студіюючої молоді в американському оточенні, в „Живій газеті“ взяли участь студентки фортдамського університету Христя Волосянська з доповіддю „Українська студентка в Америці“, та Ігор Раковський із доповіддю „Проблема ідентичности українського студента“. Веселий фейлетон О. Лиско і репортаж О. Миськів доповняли „сторінки“ „Живої газети“.

Дня 17 грудня відбувся літературний вечір, присвячений пам'яті Богд. Лепкого з нагоди сторіччя його народин. Доповідь „Жіночі постаті в житті й творчості Б. Лепкого“ виголосив проф. д-р Василь Лев. Проф. д-р Дам'ян Горняткевич представив Б. Лепкого, як маляра. Д-р Софія Карпінська, кол. студентка краківського університету, поділилася споминами про свого професора україністики Б. Лепкого. Спомин І. Бованко про зу-

стріч з письменником прочитала Н. Клецюр.

У мистецькій частині програми взяли участь: поетка Діма, А. Корженівська й учениці Студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької М. Іванчишин і Л. Стасів. Х. Осадца-Паускіс відспівала кілька пісень при акомпаньяменті проф. Євгенії Чапельської. Виступав співочий ансамбль Відділу під проводом Д. Лисько під акомпаньямент О. Лиско. На святі була присутня дочка Б. Лепкого — Софія.

Одні ширші сходи́ни присвячено пам'яті Ольги Кобилянської в 30-річчя її смерті. Культурно-освітня референтка підготувала реферат „Життя й творчість О. Кобилянської“.

Членки Відділу цікавляться біжучими проблемами нашої організації. На одних ширших сходах прочитано й продискутовано доповіді з Головної Управи містоґолів — Осипи Грабовенської „Фінансова перебудова СУА“ й Івонни Рожанковської „Наші завдання й перспективи на майбутнє“. Доказом розуміння потреб СУА і позитивного ставлення Відділу до плянів Централі є пожертва на запасний фонд „Нашого Життя“ в сумі 700 доларів.

Багато праці вкладають господарські референтки К. Лонкевич і Л. Волосянська при влаштуванні буфетів на імпрези, ширші сходи́ни й спільне Свячене. „Осінній ярмарок“ вимагає великого вкладу праці й часу, тому для його переведення вибрано окрему комісію, яка заздалегідь його приготує. Прибуток із ярмарку дає Відділові основну фінансову базу.

Референтка суспільної опіки М. Васків працює жертвенно. Відділ вислав одягові пакети й грошову допомогу потребуючим в Європі, Бразилії й Аргентині. Вже третій рік Відділ продовжує стипендію для учениці в Бразилії. Крім того членки добровільно жертвують датки на пів-стипендії для сироти в Бразилії. В біжучому році Відділ вислав кілька дарових платівок „Послухайте, діти“ до садочків у Польщі, Німеччині й Бразилії. Видавнича Комісія продовжує розповсюджувати згадану платівку й плянує видання нової.

Після виїзду голови Відділу С. Раківської до Європи другий період річної праці очолила містоґолова Н. Попель.

Річні загальні збори відбулися 3-го лютого ц. р.

Дня 18 березня Відділ улаштував для членства й громадянства „Свято Героїнь“, щоб ушанувати їх героїнські вчинки й мученичу смерть. Запалення дїтьми символічного вогню мало на меті виплекати в наймолодшому поколінні пошану до світлої пам'яті героїнських жінок. Культурно-освітня референтка М. Савчак виголосила доповідь, в якій на тлі тодішнього політичного положення насвітлила постаті Ольги Басараб, Олени Теліги й Алли Горської. А. Корженівська, І. Іванчишин і С. Данилович деклямували вірші поетки Олени Теліги. Святковий настрій вечора піднесли молоді бандуристи Лідія Чорна й Марко Івасиків, які під супровід бандур відспівали кілька народніх пісень. Свято закінчено живим образом: діти складають причення закутій у кайдани Україні до слів В. Симоненка „Україно, Ти моя молитво“.

У передвеликодній час виховна референтка перевела з Дитячим Гуртком Книголюбів показ писання писанок, в якому взяло участь 12 дітей. У місцевій публичній бібліотеці на Бронксі „Фордгем Лайбрері Сентер“ відбулася старанням Відділу виставка українського народнього мистецтва. Влаштовані зі смаком три великі галбьотки притягали глядачів, які подивлялися наші вишивки, кераміку, різьбу й писанки. Ініціаторкою виставки була Л. Гошовська. Дня 25 квітня в цій же бібліотеці відбувся показ писання писанок. Л. Гошовська з трьома студентками в національних одягах демонстрували писання писанок. Праця над виставкою, краса на-

ших одягів, писання писанок, розповідь про наші великодні звичаї, згадка про голод на Україні, все те досягнуло свою ціль — поінформувало американську публіку про нашу культуру.

На запрошення Української Студентської Громади відбувся також показ писання писанок для американських професорів і студентів фордгемського університету.

Для скріплення товариського життя членок 12 травня відбулися ширші сходи́ни, получені із Свяченим. Під час перекуски О. Гентши поділилася з учасницями спомином із дитячих років про великодні звичаї. Напередодні Свята Матері культ.-освітня референтка М. Савчак згадала про матерів на Рідних Землях та про тих, що засані до таборів праці. Вона прочитала зворушливий „Лист сина до матері“ Василя Бородача.

Відділ співпрацює з Окружною Радою. До нової Управи ОР входять три членки Відділу. На загальних зборах Округи М. Савчак провела панелем і опрацювала доповідь на тему „Наше відношення до реалізації плянів СУА“.

Ярослава Лісовець
пресова референтка

83 ВІДДІЛ СУА — НЬО ЙОРК

Від жовтня 1972 року 83 Відділ, який нараховує тепер 48 членок, відбув 5 засідань Управи і 6 ширших сходи́н. Хоч звичайно під час сходи́н відбуваються цікаві доповіді прелегентів-гостей, в останньому півріччі запрошено тільки двох доповідачів, а саме д-ра Леоніда Рудницького з

Членки лялькового театру 83 Відділу СУА в Нью Йорку. — Від ліва: Ольга Гаєцька, Наталка Дума, Марта Данилюк. — Діти: Олег Данилюк, Роксолія Лучечко.

Members of puppet theater Branch 83 UNWLA

рефератом про творчість Т. Шевченка в англійських перекладах і д-ра Ігора Соневицького з доповіддю про сучасних українських композиторів. Інші сходи були призначені на планування й обговорення праці Відділу. В жовтні відбулася „Гарбузова вечірка“, традиційна забава з танцями для членок та їхніх гостей. Іп. М. Данилюк, М. Мороз, Н. Савчук і Лев Майстренко підготували розвагову програму, а Л. Крумшин проводила програмою. В листопаді з успіхом відбуто Ярмарок, за який відповідали В. Шпонтак, А. Саф'ян і М. Вижницька.

Стараніями М. Данилюк, Н. Думи, Л. Гензи, Л. Крумшин і М. Соробей та з допомогою інших членок у січні влаштовано дитячу Різдвяну забаву „Ялинку“. Програма імпрези була оригінальним пов'язанням виступу Лялькового Театру 83 Відділу з віршованою сценкою О. Гаєцької „Ялинка двох зірок“ і сценкою „Ялинка й чотири свічечки“ у виконанні дітей членок із походом дітей світлички до вертепу. Опісля відбулася дитяча забава, на якій було присутніх понад триста осіб.

У світличці 83 Відділу зареєстровано 27 дітей. Навчання відбувається в суботу під проводом Є. Вацик, членки 1 Відділу СУА, з допомогою пластунки Мартусі Вацик. До світлички загостив св. О. Миколай. Діти брали участь у виступі в „Ялинці“ та в Святі Матері, яке щорічно влаштовує 1 Відділ СУА.

При Відділі діє Ляльковий Театр під проводом О. Гаєцької з допомогою членок і їхніх родин. Упродовж півроку театр мав п'ять виступів у Нью Йорку й околиці для української

Марта Яцущко з 83 Відділу СУА під час показу писання писанок у Доннелл Бібліотеці
Світл. Н. Савчук
M. Yatsushko, Branch 83 UNWLA, demonstrates coloring of Easter eggs.
Donnel Library, N. Y.

й американської дітвори, виконуючи такі сценки „Казка про Івасика Телесика“, „Казка про трьох ведмедиків“, „Ялинка двох зірок“ і „Вертеп“.

За час свого 8-річного існування Відділ спрямовував майже всі свої зусилля на виховну працю між українською дітворою. Цього року Відділ поширив свою діяльність поза межі нашої громади з метою познайомити американську дітвору й посередньо її батьків з українською культурою. І. Мокривська нав'язала контакт з управою дитячої секції Доннелл Бібліотеки, найбільшої книгозбірні дитячих видань у Нью Йорку. В жовтні Відділ передав до довідкової секції цієї

установи 25 українських дитячих книжок та п'ять платівок. Членки використали прихильне ставлення керівнички бібліотеки п-ні Москот і домовилися з нею влаштувати виставку українського народного мистецтва для відвідувачів дитячої бібліотеки. Згодом заплановано до виставки долучити інші імпрези. Управа бібліотеки повідомила американську пресу про „Український Фестиваль“ в її приміщеннях.

Згадки про ці імпрези появилися в нью-йоркських газетах і радіо. Ініціативний комітет, до якого входили О. Роговська, Є. Івашків, Г. Сміндак і К. Червоняк, зайнявся підготовкою виставки при співпраці інших членок Відділу. На фахову дорадницю запрошено мистецьку референтку Централі СУА мисткиню Славу Геруляк. Виставка, хоч невелика, дала загальний огляд українського народного мистецтва. Були показані зразки вишивок, тканин, кераміки, різьби й писанок. Заходами д-ра Борковського влаштовано додаткову шафку з українськими експонатами на третьому поверсі бібліотеки. Виставка тривала від 2 до 28 квітня. Дня 14 квітня Ляльковий Театр Відділу виступив двічі з „Івасиком Телесиком“ і „Трьома ведмедиками“. На обох виступах було присутніх коло 400 осіб. Гра відбувалася українською мовою з англійськими поясненнями Г. Сміндак.

Світличка 83 Відділу СУА в Нью Йорку із своєю вчителькою Євгенією Вацик

У днях 18 і 21 квітня відбулися покази писання писанок. Лекції давали: М. Яцушко, Л. Дума, Х. Роговська, Г. Цегельська, Х. Сливоцька, К. Бохонко. Відгук американської публіки був надсподіваний — на оба покази прибуло 700 осіб. Охочі з-поміж гостей пробували самі писати писанки, вживаючи заздалегідь придбаний матеріал. Після першої лекції писання писанок улаштовано концерт української пісні у виконанні квінтету пластунів нью-йоркської станиці під проводом В. Симушчак. По другім показі відбувся концерт юних бандуристів І. Чорної й Я. Стахова. Членки Відділу опрацювали й роздали летючки про історію, символіку й техніку писання писанок та про бандуру.

Г. Сміндак зорганізувала в квітні 1973 р. вдалий показ писання писанок для „Бейсайд Гарден“ клубу. Місцева преса була заздалегідь поінформована про українську писанку. М. Бохонко, членка 72 Відділу СУА, пояснювала й показувала гостям у числі 40 осіб мистецтво писання писанок. Про цей вечір „Лонг Айленд Пресс“ помістила звіт про фотомонтажем.

Поважну частину своїх прибутків Відділ призначив на харитативні, виховні й культурні цілі. Відділ веде переписку й висилає допомогу Сестрам у Бразилії, удержує там студентку й підтримує цілі, до яких закликає Централья СУА.

Членки включаються в працю Окр. Ради й у праці різних українських організацій.

К. Ч.

СВІТЛИЧКА 83 ВІДДІЛУ СУА В НЬО ЙОРКУ

Цієї осені знову зачнеться рік цікавих і веселих занять у світличці 83 Відділу СУА. В Нью Йорку віддавна існує декілька товариств, які подбали про виховні засоби для дітей передшкільного віку. Більш відомі з-поміж них — це передшкілля при школі св. Юра, передшкілля при Школі Українознавства в Асторії, під опікою 109 Відділу СУА, чи при Музичному Інституті садочок п-ні Мірошніченко-Кузьми. Все ж таки здавна відчувалося брак світлички, яка охоплювала б дітей замалих ще ходити до садочка. Саме з метою пригорнути тих наших найменших, п-ні Михайлина Баран, тодішня виховна референтка при Окр. Раді, з початком 1971 року зорганізувала світличку. 83 Відділ перебрав опіку над світличкою осінню того ж року. Світлич-

ка втішається популярністю, на що вказує факт, що в 1971-72 рр. зареєстровано 17 дітей.

Відділ особливо врадований тим, що діти мають вигідне, здорове та дійсно гарне приміщення в класі школи св. Юра. Кляса має свій власний вихід на простору терасу, де в теплу пору діти можуть гратися у повній безпеці від вуличного руху. Отці Василіяни, оцінюючи вагу світлички у формуванні дитини, віддають нам це приміщення за мінімальною оплатою. Учителька п-ні Євгенія Вацик, членка 1 Відділу СУА, попросила до помічі Марту Вацик і Марійку Мандзій, дві молоденькі юначки 30 Пластового Куреня. Через це діти кожноразно є під опікою і завдяки тому п-ні Вацик має змогу поцікавитися кожною дитиною зокрема. Садочок має чимало добірних іграшок. П-ні Вацик у більшості користується ними на те, щоб дати дітям нагоду бавитися в гурті, співпрацювати, ділитися. Діти також вивчають азбуку, вправи, віршички й пісеньки. В листопаді підготовано сценку „Дідова Ріпка“. Тоді діти прийшли на заняття переодягнені, а замість ріпки витягнули великого гарбуза. До світлички також завітав св. Миколай, а в травні, на запрошення 1 Відділу СУА, світличка взяла участь у Святі Матері, яке рік-річно підготовляє цей Відділ. Однак найбільше часу п-ні Вацик присвячує ручним роботам, які дають дитині змогу про-

явити себе в індивідуальний, цікавий спосіб. За взори служать вироби з плястеліни, кошечки та звіратка, вигадливо змайстровані з картоплин та протичок.

П-ні Марта Богачевська - Хом'як провадить касу світлички. П-ні Марта Данилюк, виховна референтка при Окружній Раді, опікується світличкою з рамени 83 Відділу.

Світличка ведена згідно з вимогами об'їжника Виховної Референтки при Централі СУА. **Катря Червоняк**

89 ВІДДІЛ СУА ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ, КЕРГОНКСОН, Н. Й.

Відділ нечисленний, але членки тісно співпрацюють. У шкільному році 1972-73 Відділ перебрав опіку не тільки над Світличкою, але й над суботньою Українською Школою. Кожного року відбуваються шкільні імпрези, як роковини Листопадового Зриву, свято Миколая — звичайно з п'єскою у виконанні шкільних дітей, Шевченківське свято й, урешті, закінчення шкільного року. Тут поле для попису молодим декляматорам і хоріві. Батьки радо приходять, щоб натішитися видом своїх дітей на сцені. Крім того, шкільні діти беруть участь у Просфорі, Свяченому, в святкуваннях Днів Матері й Батька, а приявні не щадять признання малим виконавцям, що в свою чергу є заохотою для них. Для дорослих від-

Український кіоск на фестивалю націй у Поупкіпсі — жовтень 1972 р. — Від ліва: Оксана Ленець, голова 89 Відділу СУА і Зіна Паш, внучка Дарії Хухри, членки 89 Відділу СУА.

Світл. Ольга Василик
Festival of Nationalities in Poughkeepsie. Ukrainian stand arranged by Branch 89 UNWLA.

булася успішна забава в День Подяки.

Нашою найуспішнішою імпрезою, яка забрала нам багато часу для обговорення і підготовки, був фестиваль націй, що відбувся в жовтні 1972 р. в Поукіпсі. Всі без виїмку членки вложили багато праці в підготовку, але й вислід був дуже гарний. У великій гімнастичній залі Україна мала свій кіоск серед 19-ти інших націй. Як кіоск, так і наша програма були найкращі, коли судити із зацікавлення публіки. Як звичайно на таких виставках, тут були старанно підібрані вишивки, кераміка, дерев'яні вироби, ляльки в народній ноші, врешті бандура, килими і дрібні сувеніри та картки Божемського, Гніздовського, Козака й Мороза на продаж. Було й смачне печиво, що вміть розходилося. Але найбільше імпонувало тут же демонстроване писання писанок. Наша Оля Василик була в облозі, її зручність у виконуванні писанок подивлялися і зараз же готові писанки розкуповували. При тому одержували пояснення, що це мистецтво в Україні загально поширене і також в Америці українські матері передають своїм дочкам цю традиційну вмільсть. Молоденькі доні наших Союзнок, одягнені в народню ношу, давали зацікавленим пояснення. Але найбільші браву зібрав ансамбль Гензи, що виступав у вечірній програмі серед мистецьких гуртків інших націй. Грімким оплескам не було кінця. Підходило багато вже замєриканізованих людей, що з гордістю признавалися до свого українського походження, вони запрошували відвідати їх з колядою. Організатори фестивалю не щадили нам признавання, ми здобули їхню симпатію і респєкт.

Ширші сходи́ни відбуваються кожного місяця, на них відчитують і обговорюють письма з Централі й Окр. Ради. Використовуємо також прислани з Головної Управи реферати. Наші членки всі передплачують „Наше Життя“.

В ділянці суспільної опіки треба відмітити стипендію для студентки дєнтистики в Бразилії, яка в цьому році закінчує свої студії. В Різдвяному часі переведено продаж уживаних речей для підсилення нашої каси. Вислано 3 пачки з одягом до Європи і 2 до Бразилії.

Господарські референтки зразково виконують прийняті на себе обов'язки.

Е. Р. Федьків
прєсова референтка

Управа 104 Відділу СУА. Від ліва: Ліда Лєшук — містєголова, Марійка Цимбаліста — голова, Ірина Дідик — фін. реф., Люба Калина, членка, Марія Сливка — орг. реф., Дана Роман — культ.-осв. референтка.

104 ВІДДІЛ СУА — НЬО ЙОРК

Свою діяльність у 1973 р. почав Відділ ширшими сходи́нами які відбулися 21 січня. На сходини прибула голова Окружної Ради Олександр Кіршак, яка коротко й річєво з'ясувала присутнім обов'язки членок та референток Відділу СУА. На наступних ширших сходи́нах, які відбулися 4 лютого і 4 березня, були обговорювані загальні, біжучі справи. На ширших сходи́нах 1 квітня організаційна референтка Округи Мирослава Савчак виголосила доповідь про Валєнтина Мороза, тобто про його життя і боротьбу проти нищення української культури на Україні.

Поза ширшими сходи́нами діяльність Відділу проявлялася в участі у вечірках, які відбулися 26 січня і 10 березня (Запустна забава). На цій останній молоді і старші весело забавлялися при звуках окрєстри „Доміно“ під проводом Анни Кухти. Забава відбулася в залі Народного Дому. Під час вечірки всі членки 104 Відділу одержали відзнаки СУА. Вручила їх членкам секретарка Централі СУА Марія Савчак.

В неділю, 11 лютого 1973, Відділ улаштував продаж печива.

На майбутнє Відділ запланував цікаві доповіді, деякі для ширшого громадянства, а теж курс українознавства для членок 104 Відділу СУА.

105 ВІДДІЛ СУА — СТАТЕН АЙЛЕНД, Н. Й.

Відділ нараховує 16 членок. Склад Управи такий: О. Печко — голова, І. Шварц — секретарка, А. Гузар — касієрка, М. Губа — містєголова. Активних членок є 6.

Відділ розпочав свою працю по ва-

каціях сходи́нами, рефератами й підготовкою до першого публічного виступу. Американське жіноче т-во в Статєн Айленд запросило Відділ взяти участь у міжнародньому конкурсі національних одягів. Показ відбувся на сцені „Дому Дочок Норвегії“. Зібрані висказували своє захоплення й признавання українській групі бурхливими оплесками, а організаційний комітет дав їй найвищу оцінку.

Відділ брав участь в Андріївському вечорі Окружної Ради СУА в Нью Йорку, на якому І. Шварц говорила про „Звичаї з України — сповнення бажань“.

У днях 9 і 10 грудня 1972 заходами Відділу відбулася виставка українського народнього мистецтва, книжки й ноші в приміщенні церкви св. Трійці в Статєн Айленд. Відділ улаштував також ювілейну виставку картин мистця-маляра о. Сергія Кіндєрявого-Пастухова з нагоди 25-ліття його творчої праці й виставку кераміки С. Геруляк. Виставлено експонати народнього мистецтва — кераміку, вишивки, дереворити, писанки, рушники, зокрема старовинні київські з колекції О. Голєвка, оригінальні українські одяги, килими, ліжники, двомовні книжки про Україну з приватних колекцій і дані в коміс фірмами „Арка“, „Еко“ і „Сурма“. Нью-Йоркський фотограф Лев Майстрєнко виставив колекцію власних світлин. Приготовано також стіл з українськими традиційними різдвяними стравами.

Виставкою зацікавилася місцева американська прєса й помістила з неї фоторепортажі експонатів і організаторок-Союзнок Вдділу. Члєни музею й комерційної палати жалєли, що

виставка не відбулася в їх приміщеннях, бо була б змога оглянути її ширшим колам американської публіки.

Найбільше заслуги в організуванні виставки поклала голова Відділу О. Печко, а допомагали їй О. Ляшкевич, Г. Майстренко, Е. Паскаля і д-р Петро Гевко з Філадельфії, який допоміг Відділові перевезти з Філадельфії зразки кераміки студії „Віра“ й свою приватну колекцію образів.

Під час виставки був приготований буфет для відвідувачів.

Дня 12 квітня відбулася Великодня виставка писанок, вишивок і дрібних гуцульських експонатів у головній публичній бібліотеці. Виставка тривала один місяць і мала успіх. Публіка була захоплена експонатами, зокрема писанками, а доказом цього були численні світлиці на залі й телефонічні gratulacii організаторкам виставки. Практичний показ писання писанок, що його перевела Г. Гіба, притягнув численних глядачів. Увагу відвідувачів притягав стіл із вишивками, заставлений святочними кошиками із свяченим, а Великодня бабка втішалася загальним признанням.

За виставку Відділ отримав письмову подяку від управи бібліотеки й запрошення повторити її в майбутньому.

Тепер у домі голови Відділу відбувається курс писання писанок і курс народньої кераміки, що його веде Г. Гіба. На цих курсах приготуються експонати на майбутні виставки.

Відділ відбув десять сходин і три засідання Управи. На сходинах були відчитані реферати на тему голоду в Україні й про філософа Григорія Сковороду з нагоди його 200-ліття.

Праця Відділу була утруднена та сповільнена недугою кількох членок і смертю о. пароха Є. Мацелюха та громадського діяча д-ра Б. Левицького, чоловіка Союзянки.

109 ВІДДІЛ СУА — АСТОРІЯ, Н. Й.

Наша будучність

Багато про це говорять у приватних розмовах, пишуть у газетах і взагалі це питання стоїть перед кожним свідомим українцем у формі великої проблеми.

Хоч це питання виглядає дуже складне й різні люди по-різному будуть його розуміти, жінки СУА в Асторії дивляться на ту справу так, як дивилися колись їхні мами й бабуні: діти наша майбутність...

Молодий 109 Відділ, якого головою

від початку існування є Анна Демчук, опікується світличкою, до якої в цьому році ходило 12 дітей (3—5 років). Дві членки 109 Відділу широко працюють для наших найменших: Анна Плескун дбайливо провадить світличку, а Анна Бідак є учителькою садочка, що начисляє 19 дітей.

Обі вчительки стараються знайти спосіб навчання, який дасть змогу дітям використати час гри й науки, тому деякі заняття відбуваються разом. Наприклад, гри із співом або вільні заняття іграшками, які дітям краще подобаються у великому гурті. При тому молодші вчать від старших, а старші діти мають нагоду бути провідниками і тим набирають самопевності. Дальші заняття, як напр. малювання, ручні робітки, вивчення абетки, розмови на різні теми відбуваються окремо.

У квітні відбулася маскарада для дітей передшкільного віку. В програмі була інсценізація казки „Лікар Айболить“, в якій брали участь діти світлички й садочка. На імпрезі була присутня виховна референтка Нью-Йоркської Округи Марта Данилюк.

Хоч на перший погляд одиниця СУА в Асторії виглядає як зернятко маку в перспективі „великого питання“, то на ділі ця муравлина праця наших членок — це найважливіший середник для розв'язання проблеми про наше майбутнє: будучність українського народу залежить від того, як ми виховаємо наші діти.

Л. С., пресова референтка

Замість квітів

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на могилу бл. п. Євгена Тарнавського, чоловіка нашої членки п-ні Юлії, складаємо 25 дол. на фонд „Церква в Потребі“ і 25 дол. на пресовий фонд Н. Ж. Дружині й Родині Покійного висловлюємо наше щире співчуття.

33 Відділ СУА в Клівленді

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на могилу проф. Наталії Василенко-Полонської, нашої бабусі, пересилаємо 25 дол. на Музейний фонд СУА.

Управа і членки 47 Відділу СУА в Рочестері, Н. Й.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на могилу бл. п. Юлії Белей, нашої довголітньої місто голови й активної членки, пересилаємо суму 108 дол. на Стипендійний фонд ім. Марії Когутяк, а нашим членкам п-ні Любі Домбчевській та

п-ні Марії Жовнірович і всій Родині складаємо наші найщиріші співчуття.

Управа і членки 47 Відділу СУА ім. Лесі Українки в Рочестері, Н. Й.

На повищу суму зложили (в дол.): Ольга Ганушевська 5, Ірина Гафткович 2, Софія Годованець 5, Марія і Стефанія Залітач 5, Анна Капітан 5, Марія Костів 5, Марія Крамарчук 5, Пелягія Кулик 2, Іванна Мартинець 5, Віра Мотика 5, Мирослава Приймак 2, Ірина Руснак 5, Ірина Павлічко 5, Анна Сорохтей 5, Світлана Соробей 5, Анастасія Смеречинська 5, Дарія Тишовницька 5, Ірина Шмігель 5, Таня Шутер 10, Анна Чорнобіль 5, Ірина Юрків 5, Олена Харамбура 2, Олена Гадзінська 5. Разом 108 дол.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на могили: бл. п. проф. Сави Никифоряка, чоловіка нашої членки Анни Никифоряк; бл. п. Розалії Угера-Галій, матері нашої членки Стефанії Диби; бл. п. Іванні Скопляк, членки нашого Відділу — складаємо 30 дол. на пресовий фонд Н. Ж.

64 Відділ СУА — Нью Йорк
Марія Даниш, голова
Марія Савчак, секретарка

В ПАМ'ЯТЬ померлих членів наших родин складаємо 150 дол. на стипендію для учня середньої школи в Бразилії

Мгр. Зиновій і Теодозія Савицькі
Ютіка, Н. Й.

Пересилаємо 50 дол. ЗАМІСТЬ КВІТІВ у день посвячення пам'ятника, 17 червня 1973 р., на могилі нашої дорогої, невіджалуваної і незабутньої бл. п. Марії Когутяк, на стипендійний фонд її імені.

Марія з Когутяків
і інж. Орест Гладкі

У П'ЯТУ РІЧНИЦЮ смерті (15-го липня) нашого дорогого й незабутнього чоловіка, батька й дідуся бл. п. Ярослава Романа Геруса пересилаю 25 дол. на запасовий фонд Н. Ж.

Марія Герус, Юніон, Н. Дж.

У ПАМ'ЯТЬ нашої дорогої тети бл. п. Іванні Скоплякової складають 20 дол. на запасовий фонд Н. Ж.

Д-р Роман і Андрій Левицькі
з родинами, Шикаго, Ілл.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на свіжу могилу бл. п. Іванні Скопляк складають 10 дол. на пресовий фонд Н. Ж.

Марія й Микола Процижи
Філадельфія

Наші проекти

Українські громади в вільному світі пригтовляються до знаменної події, Конгресу СКВУ в Торонто в перших днях листопада цього року. Українське жіноцтво має свої специфічні завдання, які є співзвучні з діяльністю й цілями СКВУ, де воно є важливим співучасником. Саме для опрацювання цих завдань у різних царинах життя нашої громади організує Управа СФУЖО Сесію Ради СФУЖО, що відбудеться перед Конгресом СКВУ у днях 30 і 31 жовтня ц. р. в Торонто. Перший день Сесії буде присвячений нарадам Управи і Ради СФУЖО. Другий день призначається для ширшого загалу. В програму його увійдуть панелі на актуальні теми, виставка матеріалів із різних ділянок праці СФУЖО за 25 літ існування федерації, виставка творчості Лесі Українки і літератури про неї, а вкінці бенкет, на якому буде відзначене 25-ліття СФУЖО.

Подаємо тут лише інформацію про загальні зариси Сесії СФУЖО в Торонто. Точна програма буде подана на цих сторінках пізніше. У підготові до цієї значної події у нашому організаційному житті хочемо однак уже тепер застановитися над головними проектами, що вимагають пильнішої уваги. Варто було б, щоб наші організації намітили собі проекти, щоб залишити щось для майбутнього, передати йому певні вартості.

Цим разом хочемо саме наголосити один із найважливіших і дуже актуальних проектів. Є це заплановане Світовим Комітетом Вшанування Лесі Українки видан-

ня творів поетеси і праць про її творчість. Ми віримо не лише в глибокий і ширий патріотизм нашого організованого жіноцтва, але й у його здібність проводити ідеї й почини в дію. Тому й пропонуємо, щоб одним із чільних проектів нашої дії у вільному світі була збірка фондів на видання, намічені Світовим Комітетом. Адже Комітет цей був створений з ініціативи СФУЖО і оформивсь під патронатом СФУЖО і СКВУ. Чи ж ми можемо допустити до того, щоб через байдужість якоїсь частини нашої громади ми — жінки-українки — замахали цю переважливу справу і не виконали поставлених собі завдань? На це запитання відповіддю може бути тільки дія, яку треба вже тепер докладно обдумати.

Д-р Н. Пазуняк

СОЮЗ УКРАЇНОК АВСТРАЛІЇ

У днях 21—22 квітня 1973 р. відбувся в Аделаїді Крайовий З'їзд Союзу Українок Австралії. Крайова Управа САА зложила на ньому звіт із праці за три роки. П-ні Софія Ваврик, голова, підкреслила, що Крайова Управа виконала плян праці, намічений на 9-му З'їзді, зокрема в ділянці приєднання членства. Ціль — досягнути 1,000 членок уже майже здійснена. Найбільше радує всіх, що між тими новими членками є багато молодих. Також посилено працю у зв'язках. Зокрема в Новій Півд. Валії, де Стейтова Управа ввійшла в склад Комітету Об'єднаних Націй. Референтки зв'язків Крайової Управи репрезентували САА в різних зустрічах і виставках перед австралійською публікою. Оживлено працювала референтура нар. мистецтва. Дуже популяр-

П-ні Лідія Гаєвська-Денес
Mrs. Lidia Hayevska-Denes, President of Ukrainian Women's Ass'n, Australia

ний є кварталник „Наше Слово“, що виходить уже 8-ий рік.

На X. З'їзді проведено окрему Сесію молодих Ссюзянок, що мала великий успіх.

Головою Союзу Українок Австралії вибрано п-ні Лідію Гаєвську-Денес із Мельборну. Згідно із статутом Централія САА перенеслася на найближчу каденцію до Мельборну.

До Крайової Управи САА ввійшли пані: Майя Грудка і Марія Ковшик — заступниці голови, Галина Малиновська — секретарка, Тетяна Юхима — касієрка. Референтками стали пані — Майя Грудка організаційною, Марія Ковшик культ.-освітньою, Євфрозинія Назар нар. мистецтва, Євгенія Кутна сусп. опіки, Зірка Яськевич і Галина Глухова зовн. зв'язків, Надія Михайлишин пресовою.

До Контр. Комісії ввійшли пані — Галина Петришин, Ірина Хом'як, Катерина Плекан, Наталія Шмирда й Антоніна Кушнір.

Своєчасно внесена передплата дає здорову фінансову підставу видавництву.

НАША УЧАСТЬ У ПІДГОТОВІ СКВУ

Почалась вона в нарадах VI Пленарної Сесії СКВУ в днях 26—28 січня 1973 р. в Торонті. Тоді то голова СФУЖО подала короткий звіт Секретаріату СФУЖО за 1972 р. При тому підкреслила незадовільний статус СФУЖО в Секретаріаті СКВУ, що його слід оформити статутowo так, щоб відповідав світовій установі, якою є СФУЖО.

На Сесії узгіднено дату Конгресу СКВУ на 1—4 листопада 1973 р. в Торонті, Канада. Для підготовки Конгресу створено основні Комісії — Організаційну в Канаді і Програмову в ЗСА. Завданням цих Комісій є — оформити потрібні підкомісії, що мають опрацювати пляни різних ділянок Конгресу. Устійнено, що Конгрес має відбутися за ключем I. Конгресу з участю представників громадських організацій і запрошених гостей. Узгіднено число делегатів:

від Крайових Централь по 15 делегатів,

від Крайових Організацій по 2 делегатів,

від Світових Осередків (у тому й СФУЖО) по 5 делегатів.

На першому засіданні Організаційної Комісії 9 лютого ц. р. в Торонті оформлено Конгресові Підкомісії. До них увійшли від СФУЖО: Стефанія Савчук — Орг. Комісія, С. Савчук і Є. Янківська — Статутowa Комісія, М. Долішна — Комісія Зовнішніх Зв'язків, Л. Вертипорох — Комісія Пресово-Інформаційна, О. Ковальська — Комісія Церковно-Релігійна. Окрім того зголошено представниць складових організацій до Комісії Зовнішніх Зв'язків — Анну Мазуренко, Ольгу Заверуху, до Комісії Бенкетової — Марію Негрич і Марію Калимін.

До Програмової Комісії в ЗСА ввійшла від СФУЖО Стефанія Пушкар, програмова референтка СФУЖО. Програмова Комісія звернулась до ряду організацій із вимогою — висловити своє становище до цілого ряду громадських проблем. Програмова референтка СФУЖО опрацювала це й розіслала всім членам Гол. Управи до вгляду.

С. С.

У ПЕРШУ РІЧНИЦЮ смерти мого дорогого чоловіка бл. п. Миколи Петрашка, що припадає на 28 липня, складаю 10 дол. на Орг. Фонд СФУЖО
Софія Петрашко, Монреал

ПІСЛЯ КОНВЕНЦІЇ ГОЛ. ФЕДЕРАЦІЇ ЖІН. КЛЮБІВ

У днях 3—7 червня 1973 р. відбулась у Балтиморі, Мд., 82-га Конвенція цієї великої американської організації. Світова Федерація Укр. Жін. Організацій є членкою міжнародного сектора ГФЖК. Отже СФУЖО репрезентували там пп. Олена Процюк, референтка зв'язків, і Уляна Целевич, містогорова. Союз Українок Америки й Український Золотий Хрест є членами краевого сектора. Їх представницями були пп. Олександра Різник і Марія Квітковська.

Українські делегатки були представлені двічі, під час сесії 6 червня і на Міжнар. Бенкеті. Під час дискусії над резолюціями промовляли пп. Целевич і Квітковська, а в Комісії Загр. Справ забирала слово п-ні Целевич. Звіт із праці СФУЖО за 1972-73 рр. був уміщений у Міжнар. Бюлетені ГФЖ Клюбів.

Дня 5 червня 1973 р. місцевий Відділ СУА влаштував зустріч делегаток з українською громадою в Балтиморі.

ДО XIV. ЛІТ. КОНКУРСУ СФУЖО

Вже після речення Конкурсу (31-го травня 1973) наспіли дописи. Це були: 1. Настурція „Марія Павлівна“, 2. Володимира „Марія Біляк“, 3. Марта „Про Великого Митрополита“. Разом із присланими перед тим є 16 дописів.

Через те припізнилось прочитання й оцінка праць. Сподіваємось, що в черговому числі вже можна буде вислід проголосити.

ВКЛАДКИ СКЛ. ОРГАНІЗАЦІЙ

Річні вкладки скл. організацій — це підстава дії і плянування СФУЖО. Дотепер вплатили свої вкладки за 1973 р. такі організації: Ліга Укр. Кат. Жінок Канади 150 дол., Організація Українок Канади ім. О. Басараб 150 дол., Об'єднання Жінок ЛВУ 150 дол., Об'єднання Українських Православних Сестрицтв у ЗСА 90 дол., Об'єднання Українок Бельгії 10 дол., Союз Українок Австралії 35 дол. (частина вкладки).

УПРАВА СФУЖО

НАРАДИ КОМІСІЇ ПРОФЕСІОНАЛІСТОК

Комісія Професіоналісток, яка стала 26 листопада 1972 р при Управі СФУЖО, створена з представниць скл. організацій. Її очолює інж. Лідія

Дяченко, а членками є пп.: Уляна Целевич (ОЖ ОЧСУ), Оксана Г'єнґало (УЗХ), Л. Паливода (ОУПС), Л. Підкович (ОУК), Л. Кузь (ОЖ ЛВУ), В. Воропай (ОУЖ В. Британії), І. Потопільна (Т-во ім. О. Теліги), М. Митрович (СУ Франції), Л. Таурильська (СУ Аргентини).

Комісія розіслала сотні запитних листків до наших професіоналісток, запрошуючи їх подати свої дані. Для з'ясування методів праці, відбулась 9 червня нарада в Торонто. Голова Комісії інж. Л. Дяченко обговорила плян праці Комісії з представницями скл. організацій і членами Комісії в Канаді. На нараді була присутня голова СФУЖО п-ні Стефанія Савчук.

ЄВРОПЕЙСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ СФУЖО

Конференція СФУЖО і складових організацій, яка відбулась 15—17 червня 1973 р. в Манчестері, Англія, пройшла з повним успіхом. Участь узяли представниці 5-ох скл. організацій. Це були пп.: Ольга Кельман і Уляна Андрущенко (ОУЖ Вел. Британії), Віра Смерека (Жін. Т-во ім. О. Теліги), Людмила Кульчицька (Союз Українок Франції), Іванна Коваль (Об'єднання Українок Бельгії), Ольга Штайнер і Валентина Терешкун (ОУЖ Німеччини). Укр. Жін. Союз Австрії оправдав свою відсутність. Окрім офіційних представниць прибули ще численні гості з проводу і членства жін. організацій Вел. Британії. З інших країн прибули п-і Ольга Вітошинська з Франції, пп. Софія Сидор і Катерина Рап із Бельгії та Віра Микита з Австралії. Головою Комітету підготовки була п-ні Анастасія Остан'юк, голова ОУЖ Вел. Британії.

Дводенні наради Конференції завершилися постановами, що будуть уміщені в „Українка у світі“ ч. 3, 1973 р.

ЮВІЛЕЙ НАВЧАЛЬНОЇ СТАНИЦІ

Жін. Інформ. Листок (ЖІЛ), що виходить заходами ОУЖ Німеччини, заповів на 22 липня 1973 р. свято 20-ліття навчальних станиць (школи і садка) в Мюнхені й Людвігсфельді. У травні учні успішно виступили на Свяченому, а пізніше влаштували Свято Матері.

Слід пригадати, що спонсором навчальної станиці у Мюнхені-місті є 47 Відділ СУА з Рочестеру.

НАШЕ ХАРЧУВАННЯ

ГОРОДИНА

ЛУКІЯ ГРИЦІВ

Коли в нашому городі літо і кожна рослина росте і розвивається з дня на день, слід нам пригадуватися над городиною, яка є дуже важним складником нашого харчування.

Криє городина в собі велику кількість вітамінів і мінералів, через те рекомендується їсти городину двічі в день: одну зелену й одну жовту (як моркву-бараболу). Старатися їсти багато городини сирію в салатах, або мало-варену, але ніколи переварену.

Почищену городину завжди переховується в холодильнику аж до часу варення. Найкраще до варення не знімати шкірки з городини, а коли вже конечно треба — то знімати дуже тонко. Варити городину в дуже малій кількості води в щільно закритій посудині. В цей спосіб приспішується час варення, а тим самим коротше намокає городини в воді і менша втрата вартостей.

Води, в якій варилася городина, ніколи не виливається; її вживаємо до юшок, підлив або інших заправ. Морожену городину варимо точно — згідно з інструкціями на упаковці.

Капусту, квітну капусту, бруксельку перед варенням занурити на короткий час у солоній воді, кукурудзу обчистити з листків перед самим варенням, коли вода вже кипить і варити лиш 3 до 5 хвилин, а буряки, якщо мають бути зварені цілими — ніколи не обчищувати від шкірки перед варенням.

Щоб городину зробити цікавішою на нашій столі нераз додаємо смаку, притрушуючи її січеними горішками чи мигдаллю або смаженими сухариками на маслі, до яких додано дрібно січене варене яйце, або січеною петрушкою, вимішаною з топленим маслом; або самим маслом, в якому смажився на двоє розрізаний зубець часнику.

Смаку до вареної городини додає теж ложка квасної сметани, або ложка соку з цитрини.

Одним з таких скорих і здорових страв є:

Капуста по-китайськи:

- ½ головки капусти
- 2 ложки олії (оливи)
- 2 зубці часнику розкряяні
- 1 ложечка солі
- ¼ ложечки імбіру
- 2—4 ложки води

На великій сковороді зі щільною покриткою розігріти олію (оливу), часник, сіль і імбір, щоб були дуже гарячі, всипати туди середньо грубо краяну капусту і мішати 2 хвилини, щоб капуста вибрала олію і добре загірлася, влити туди воду і зараз щільно закрити, обнизивши температуру і по чергових двох хвилинах подати на стіл.

Смажений баклажан під вогнем

Баклажан (eggplant) порізати кружками $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ інча, змастити топленим маслом і всунути на температуру жарення (broil) на $\frac{1}{2}$ інча від вогню. Після 5 хвилин обернути кружки на другий бік і жарити ще 5 хвилин. Посолити й поперчити до смаку і подавати до м'яса.

Кукурудза в вершках

- ½ горнятка вершків (сметанки)
- 1 ложка січеної петрушки
- ½ ложечки солі
- ½ ложечки перцю
- на кінчик ножа часнику
- 1 пачка мороженої кукурудзи

Все вимішати й варити над кип'ячою водою біля 15 хв підмішуючи час до часу.

Квітна капуста зі спаленим маслом

Квітну капусту поділити на частинки, варити в підсоленій воді 15 хвилин. Стопити масло 2 онц., 2 ложечки цитринового соку, трошки солі і перцю. Поливати горяче.

КУХОВАРСЬКІ НАЗВИ

на букву Т

Тарілка — посуд, що з нього їдять. Тарілка глибока на юшку, тарілка мілка, тарілочка.

Толокно — дієтичний продукт із вівса.

Томат, — дивись: помідор. Консервні вироби з помідорів (сік, пасти, пюре, підлива).

Топінамбур, земляна груша, гор. — їстівні бульбоки. Уживається також для виробництва спирту і фруктози.

Торт — вишукане солодке печиво, що звичайно складається з коржів, перекладених масою (torte, cake).

Н. Ч.

Замість квітів

З ПРИВОДУ трагічної смерті бл. п. Софії з Гнатишаків Ліщинської і сина Юрія складають 10 дол. на пресовий фонд Н. Ж., а опечаленій Родині наші сердечні вислови співчуття

Олена і Лев Кокодинські

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на свіжу могилу бл. п. Ярослави Острук, складають 10 дол. на пресовий фонд Н. Ж.

Марія й Микола Процики
Філядельфія

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на могилу бл. п. Володимира Качмарського і бл. п. Романа Качмарського, братів моєї приятельки бл. п. Марійки Качмарської, складають 10 дол. на прес. фонд Н. Ж.

Євгенія Милан, Нью Брансвік

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на могилу бл. п. Ярослава Полянського і бл. п. Петра Полянського, братів моєї товаришки Євгенії Дубас, складають 10 дол. на пресовий фонд Н. Ж.

Євгенія Милан, Нью Брансвік

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на могилу бл. п. Ірини Дереш пересилають 7 дол. на передплату Н. Ж. для бабусі.

Юлія й Осип Ховайли
Персиппані, Н. Дж.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на свіжу могилу бл. п. Остапа Дмитрів складають 5 дол. на пресовий фонд Н. Ж.

Оксана Огар

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на могилу бл. п. Марії Паньківської складають 5 дол. на пресовий фонд Н. Ж.

Ірина Пежанська, Шикаго

OUR LIFE

MONTHLY, published by Ukrainian National Women's League of America

Vol. XXX.

JULY-AUGUST, 1973

No. 7

General Federation of Women's Clubs 82nd Annual Convention

The General Federation of Women's Clubs held its 82nd Annual Convention in Baltimore, Maryland, on June 3-7, 1973. The UNWLA, an Associate Member, was represented by its delegate, Mrs. Alexandra Riznyk. Other Ukrainian delegates were Mrs. Helen Prociuk, representing the World Federation of Ukrainian Women's Organizations, and Mrs. Maria Kwitkowsky from the Ukrainian Gold Cross. Also present was Mrs. Ulyana Celevich from the Women's Division of the Organization for the Defense of the Four Freedoms for Ukraine.

Previous reports on GFWC conventions described the organization, its purposes and pro-

grams, but it bears repeating to state that the Federation encompasses over 1500 clubs, from Alaska to Florida, in addition to international clubs, clubs in exile and associate groups. A survey conducted not long ago by GFWC revealed that each Federated clubwoman moves in "a sphere of influence" consisting of some 50-60 people. The significance of this conclusion should be apparent to Ukrainian women who are seeking to disseminate information about Ukraine and Ukrainian culture.

Ukrainian delegates at the Baltimore Convention took every opportunity to pass on some truths about Ukraine and the Ukrainians, whether in the

course of conversation with a North Dakota delegate, speaking in support of resolutions on strengthening family life and freedom of nations, or passing on literature. The International Banquet, with Julie Nixon Eisenhower as guest of honor, was an occasion to show the Ukrainian National costume worn by Baltimore ODFFU and UNWLA young ladies. At a luncheon, given by the President of the Federation, Mrs. Kermit V. Hagan, for delegates of the Associate member groups, Mrs. Kwitkowsky and Mrs. Riznyk had an opportunity to describe their respective organizations, their aims and programs.

During the 4 days of sessions and dinners, delegates and visitors heard several prominent speakers. The Honorable Anne Armstrong, Counsellor to President Nixon and first woman appointed to Cabinet rank, spoke on the changes in direction in the United States — as in the move towards greater fiscal responsibility and the decentralization of government. The Honorable Martha W. Griffiths, U.S. Representative from Michigan, spoke on equal rights for women. John W. Macey, Jr. — President of the Council of Better Business Bureaus — told the Convention of the various ways the consumer can be protected. In his talk Mr. Macey characterized the GFWC as a source of great potential for changes in this country. A very moving presentation was given by Brigadier General David Winn, USAF, a former prisoner of war, in his Reflections of a POW.

This 82nd Convention of the General Federation of Women's Clubs, with its 780 delegates who participated actively at every session, was a truly stimulating experience. The enthu-

GFWC Convention delegates at UNWLA Br. 59. From left, in white dress, A. Stelmach (Pres. of Br. 59), M. Kwitkowska (UCC), H. Prociuk (WFUWO), A. Riznyk (UNWLA) and partially hidden, U. Celevich (ODFFU).

siasm and involvement of the women, delegates and almost 300 visitors, was infectious. The pressure-power of this Federation is illustrated by the fact that the GFWC was instrumental in the establishment of the Food and Drugs Administration, Cancer Society and the Museum of Immigration. One of the current pressure programs is concerned with truth in labeling of various products.

The GFWC publishes mounds of material that can be very useful to the UNWLA Branches. One booklet in particular — *The Organization Volunteer . . . Guidelines for an Effective Organization* — covering every phase of organizational life, can be an invaluable aid to any group. Local women's clubs, that are members of their city or state federation, should be the target for UNWLA Branches in planning for the propagation of Ukrainian information. This has been done successfully in Detroit.

The four visitors to Baltimore from UNWLA, Gold Cross, WFUWO and ODFFU were guests of the Baltimore Branch 59 UNWLA at a social evening at which members of the Washington, D. C. UNWLA and local ODFFU members were also present.

HEADQUARTERS NEWS

Branches have received instructions on the preparation of their branch histories and statistical financial surveys for the 1974 Convention journal. The histories should present few problems as most branches prepared them for the previous convention journal and need only to revise and complete them. Please note that these must be submitted to **Headquarters** in typewritten, double-spaced format by **January, 1974**.

Forms were also provided for the statistical financial report. These will require considerable time and care for preparation. The past annual financial reports are the logical basis for this sur-

Mikhaylo Orest

WORDS

There are some days when words approach you freely, ligh-hearted, candid and benevolent; their warmth and trembling you can gladly feel, and mark their captivated willingness not to conceal their riches but to offer all service that your project may demand.

But there are other days, when at your summons they will emerge — reluctant, unsubmitive, dim-countenanced, secretive, miserly; like the servant in the Gospel parable, they sullenly return the unused talent, and, having paid their lord unwilling tribute in their dull discontent, withdraw again into their own mysterious dwelling-place.

And there are times, when your creative effort yearns to lay hold on forms, the words come not, but only lightning fantasies of words pass swiftly through your brooding consciousness:

Visions of words that have not yet been born, words that may never see the light of day — and naught avails to halt them or recall; from the unknown they come, and thither pass. But what a holy warmth they leave behind after such visits of benevolence! How brightly shines the soul when they depart!

MIKHAYLO OREST (1901—1936)

Orest possessed a poetic talent equal to the best of the present West European poets. In that he, among contemporary Ukrainian poets, reached the most ecstatic and visionary heights, he is often compared to the German poet Rilke.

In the mid-thirties Orest was sent by the Soviet regime to a slave labor camp in the sub-Arctic region, but managed to return home just before the outbreak of the Nazi-Soviet war. During the German occupation he went first to L'viv and then to Germany, where he died.

Many of his poems were composed in the concentration camps and in Soviet Ukraine but he never tried to publish them there. He retained them in memory for years and put them on paper only when the Soviet troops retreated from Ukraine.

From "The Ukrainian Poets" by Andrusyshen and Kirkonnell

---

vey, plus the treasurer's records. Please note that no item on the form is to be changed or added. The completed reports must be sent to the **Regional Council** by **January, 1974**.

It is strongly recommended that the instructions which were received be carefully and thoroughly read and preparation begin as soon as possible.

WHAT TO READ

by Marty

Struk, D. S. "A Study of Vasyly Stefanyk: the Pain at the Heart of Existence." With foreword by G. S. N. Luckyj. Littleton, Colorado, Ukrainian Academic Press, 1973. 200 pp. \$8.50.

Vasyly Stefanyk — the great Ukrainian master of psychological miniature — was he a pop-

In a Boxcar

ULYANA LIUBOVYCH
Transl. by O. Dragan

(Continuation)

In the first moments the people in the freight car acted as if hypnotized. In the general despairing bustle each person seemed to revolve solely around his own axis. Not looking around, seeing nobody, each one concentrated feverishly on settling himself and his family. When the doors of the boxcar were locked with a clang from the outside, those inside seemed not to appraise this basic fact. They turned rather to petty matters: whether all the bundles were there, where to find a place to sit. Some instinct in the subconscious acted to exaggerate small physical concerns, so that the essential, the overwhelming issues became submerged in them. This busy bustle, this anxious activity was probably the result of an inner need to demonstrate that although we were deprived of our freedom, we were still free to direct our own actions.

But the possibility of action within the crowded confines of the narrow boxcar were few

First everything was fitted in, somehow. Then it appeared terribly important to sort through the belongings in our bundles. Almost everyone busied himself with checking to see what he had brought. But when this, too, was done, there was nothing else to do. There was no further defense against the awful fact of the locked doors. Torn up by the roots from our lives, we began to create a new social entity, that of a group of people locked up in a boxcar. Out in the world many things had separated or united us, for among us were people of various ages, nationalities, professions, convictions. Here everyone was united simply by the single hope of settling into our common quarters as well as possible. This same hope also divided us, for in the cramped space one person was often perforce in another's way.

When the first bustle had died down, everyone's main concern was to get through to the one small window for a final look at the world, at Lviv. At the train

station there were many such freight trains as ours. Through our narrow window we could see, on the one side, the tracks of the loading station and many, many boxcars, with people like us peering out of their windows. On the other side we could see the tops of brick apartment buildings.

We remained at the station in Lviv for a day, maybe more. Time in the freight car had an unreal quality. As long as we could glimpse a bit of the sky over Lviv we still felt that there was a glimmer of hope. Something would happen, someone would intervene in our behalf, they would let us go, maybe there was a chance of escaping. But we were guarded by armed soldiers. At night the boxcars were lit up by bright spotlights. This made the whole scene unearthly, eerie. Occasionally we heard a shot — perhaps someone had tried to escape. Then again we would hear someone crawl under our car, from the direction of the city, and call the name of a family member or friends, searching for them. The name would be repeated from car to car, from train to train. But the guards soon chased such "visitors" away.

Suddenly a cry arose, followed by loud wailing. One train after another began to move. The weeping of the prisoners in the boxcars was echoed by that of the people who stood alongside the tracks, in the streets and on the embankment. In my dream I often hear, as ghastly background music to the nightmarish vision of night in our boxcar, this groaning, despairing weeping which accompanied our transport.

I always dream of the boxcar shrouded in darkness. I suppose it's because physical sufferings like hunger, airlessness, crowded conditions, filth and cold, although painful at the time, do not leave scars as deep as those left by the pain of parting, by fear and despair. And this mental anguish was fiercest when the dark wings of night covered the people in the boxcar.

ulist weeping over the plight of his heroes — the Ukrainian poverty stricken peasants? — or was he a politically conscious writer who wanted to expose the exploitation of the peasant class? Neither of the two common interpretations of Stefanyk is correct, according to Danylo Struk, a young literary scholar of the University of Toronto. His book-length study of Vasyl Stefanyk (based on his Ph.D. dissertation) is the first monograph on Stefanyk in the English language. Stefanyk's interest, according to Struk "lay primarily in an artistic portrayal of human anguish. And although the anguish often resulted directly or indirectly from adverse economic and social conditions, Stefanyk's artistic eye focused not on these conditions, nor on their amelioration, but on the profound, often devastat-

ing, psychological dramas in the lives of his heroes. Although these heroes were for the most part common peasants from his native Pokuttya, in the depiction of their anguish Stefanyk managed to portray the universal pain that lies at the heart of existence." (p. 11).

The 140-page study is supplemented not only with an impressive bibliographic apparatus, but also with an appendix containing thirteen Stefanyk's novellas in Struk's translation especially selected to illustrate the points made in the critical study. Except for a few attempts at colloquialisms, Stefanyk's dialect is rendered in normal literary English. The translations have a modern flavor and seem, on the whole, superior to those issued in 1971 in a collection entitled *The Stone Cross*,

НАШИМ ДІТЯТАМ

УКРАЇНКА Я МАЛЕНЬКА

ГАННА ЧЕРІНЬ

(Оповідання, нагороджене на XII конкурсі СФУЖО)

(Закінчення)

Нарешті, автобус спинився надовго. Вийшли всі люди, крім Ніни. Водій підійшов до неї й ласкаво погладив дівчинку по голівці:

— А ти що тут робиш? Без мами? Видко, загубилася. Як тебе звуть?

— Не розумію, — відповіла Ніна.

— Де ти живеш? Куди мандруєш?

— Не розумію, — повторила Ніна по-українськи.

— Доведеться відвезти тебе до поліції, — промовив водій. — Якби не праця, я б сам спробував знайти твою маму, але це, бачу, буде не легка справа...

На поліції Ніну оточило кілька привітних чоловіків у синіх убраннях; вони перш за все поприносили їй цукорок, яблучок, навіть якихось забавок... Проте, ніхто не вмів розпитатися, де вона живе.

— Дайте їй олівець і папір. Може вона напише своє ім'я?

Ніна відразу здогадалася, і рівними, великими літерами викарбувала на папері: „НІНА“.

— Гайга? Гіга? — читали поліцаї.

— Ні, Ніна! — виправляла їх дівчинка. Я — Ніна.

— Ага, вона чужинка, пише не по-нашому. А як твоє прізвище? Ніна — хто? — Запитували вони і показували на папір. Ніна зрозуміла, що вони хочуть.

— Ніна Шевчук!

Шевчук, — повторили поліцаї. — Гей, Джо, неси сюди телефонну книжку.

— Ось вона, але на яку літеру шукати?

— Ніна, напиши „Шевчук“, — показали їй знов на папір.

Ніна ще не вмiла написати свого прізвища... Вивела тільки літеру „Ш“.

— Такої літери в телефонній книжці нема...

Доведеться тримати її тут, поки не зголосяться батьки. Шкода, що вона здалеку. Казав водій, що мабуть аж на іншій кінці міста в автобус ускочила, а він таку малечу поміж дорослими й не помітив. Отож, маємо на поліції дочку — приймачку...

Ніна тим часом набавилась новими цяцьками, і їй стало дуже сумно. Хотілося додому, до мами, до нового ведмедика й до лялі —

Марусі... А може вже й тато прийшов з роботи, і ніхто його не зустрів при брамі... Тато мабуть дуже сердиться на Ніну...

Ніна засмутилась і почала хлипати. Поліцаї старалися її розвеселити, возили їй на спині, танцювали з нею, навіть зробили для неї ляльковий театр. Ляльками були руки й тальці поліцай Джо, завинені в хусточку або засунуті в рукавичку. Це було дуже смішно. Ніна забула про дiм й знов усміхнулась. Вона вирішила й собі похвалитися, бо ж на Різдво також деклямувала на сцені віршик. Вона, правда, у першій же куплеті збилась, але зараз же повернулась

Ніна вийшла наперед, стала „на струнко“ й почала:

„Українка я
маленька,
Українці батько
й ненька...“

лицем до мами, що стояла за лаштунками, й запитала:

— Мамцю, а далі як? Підкажи мені!

Мама підказала, Ніна повернулася лицем до публіки і вже без помилок промовила весь віршик. Публіка вітала Ніну щирими оплесками, більш ніж навіть тих дітей, що не помилилися...

Отож, і тепер Ніна вийшла вперед, стала струнко й почала:

— Українка я маленька,

Українці батько й ненька...

— О, вона українка! — Сказав Джо. — Добре! Спробуємо з цього боку. Ану, що ми маємо в телефонній книжці українського?

Задзвонили перш до українського банку, що в середу був замкнений, тоді до української книгарні, де Шевчуків, на жаль, не знали, а тоді до української церкви. Священик сказав, що в його парафії Шевчуки є, але у них немає донечки Ніни. Проте, він дав телефон ще двох українських цер-

ков і порадив спитатися там. І от, нарешті, до телефону покликали Ніну.

— Це ти, бабусю? — Спитала Ніна. Вона думала, що тільки бабуся може до неї говорити через телефон.

— Ні, дитинко, це Отець Юрій. Чи ти мене пригадуєш? Ти до мене завжди в неділю по службі приходиш хрест поцілувати. То це я. Пригадуєш?

— Так, — зраділа Ніна. — А мама у вас?

— Ні, дитинко, але я зараз же до тебе задзвоню, і ми по тебе приїдемо. Ти не плач і чекай на нас, — добре?

— А мама мене не буде лаяти?

— Зовсім не буде! Вона буде дуже щаслива, що ти жива і здорова. Отже, чекай на нас!

Через годину Ніна була вже вдома. Ведмедик і ляля вже давно прокинулись і плакали за своєю господинею. І вже якраз пора йти назустріч татові.

ЯК ЗВІРЯТА ВРЯТУВАЛИ ХАТУ

Було вже пізенько. Тато, мама, Петрусь і Марійка вже заснули.

Час і звірятам йти наніч до своїх ліжечок: песикові — в будку, гусочці — в повітку, а котикові на Петрусеве ліжечко, так щоб мама не побачила.

— Я щось не хочу спати, — промовила качка.

— І мені не спиться. Чую носом небезпеку. Посиджу іще, може якого злодія перелякаю.

— А я носом мишу чую, — муркнув кіт. — Поки не зловлю, не піду до хати. До того ж, я голодний.

— Ти завжди голодний, тільки й робиш, що кричиш „Мало! Мало!“

— Бо ти в мене перед самим носом мою їжу крадеш, ще й хвостом виляєш, ніби нічого не сталося!

— Ну, Мурку, не сердься. От зловиш мишу, то й наїсися. А я мишей не їм, то через те мусиш мені часом своєї пайки вділити. Ми ж свої, вже три роки разом живемо!

— Але мені щось неприємно пахне! Я б сказав, просто таки смердить. Так як тоді, коли я грівся коло електричної печі й обпалив хвоста.

— Справді, з хати чути якийсь дим. Може то господиня щось варить?

— Для варення запізно. Вже всі сплять.

— А я все-таки подивлюсь у кухню — може що в печі забули, — сказала качка. За хвилину вона вилетіла з хати так швидко, наче її хто звідти викинув.

— Ой, біда! В печі нічого нема, але горять завіси на вікнах і шкварчать квіти у вазонах!

— Це пожежа! — Вирішив пес. — Я знаю. Я вже таке бачив. Я мушу вйти на сполох.

— А я що робитиму? — Спитала качка. — Може піду махати крилами, що погасити вогонь?

— Ні, ти біжи до сусідів. Кричи під вікнами, щоб вони побудилися. А ти, Мурку, йди мерщій наших господарів будити!

— Я вже ходив, хоч і дим заступив дорогу. Але господиня за-

82 ВІДДІЛ СУА В БРОНКСІ

видав довгограйну платівку

„Послухайте, діти“

з віршами, піснями й казками українських авторів

— Ціна 5 дол. —

Поштова пересилка 50 ц.

Замовляти:

Mrs. Ivanna Klym

2082 Vyse Ave.

Bronx, N. Y. 10460

чинила двері на другий поверх, щоб я не пішов до Петруся спати!

— То лій на дерево, а звідти у вікно.

— Я боюсь! Я впаду з дерева! Мені вогонь хвоста обсмалить.

— Велике діло твій хвіст! — Сказала качка. — Зараз же лій на дерево!

— Не можу! Боюсь! Я втечу!

— От я тебе втечу! — Крикнула качка й так дзвобнула kota, що він одразу видряпався на дерево, проліз у відхилене вікно і дряпнув господиню в руку.

— Що це таке? — Скрикнула господиня. — Це ти, Мурку? Ану, марш ізвідси! Але що це за страшний дим?! У нас пожежа! Тату, діти, швидше вставайте!

За хвилину вся сім'я вже була на дворі, а до будинку якраз підїхало пожежне авто, що його викликали сусіди. Пожежу швидко погасили, і всі були раді, що лишилися живими й здоровими.

— А все це наш любий Мурчик, що не побоявся вогню, приборіг на гору і нас побудив!

— А також ваш песик і качка, що розбудили нас і покликали на допомогу. Це справжні герої!

Звірята дивились один на одного і задоволено посміхалися, так як звірята вміють, коли на них дивитесь дитячими очима. Вони були задоволені своєю відвагою, і ніхто не згадував про те, як Мурко боявся лізти на дерево. Г. Ч.

Чи Ваша дитина користує з української світлички, що її у Вашій місцевості ведуть Відділи СУА?

Посмертні згадки

ДІТРОЙТ, МИШ.

З жалем повідомляємо членство СУА, що 8 квітня 1973 р. відійшла у вічність одна з основниць нашого Відділу бл. п. **Юлія Галиш**.

Вона була тихої вдачі, працьовита і жертвенна. В похоронному заведенні збиралась родина, приятелі і членки 23 Відділу з відзнаками і прапорами. Коло домовини попрощала її у вічну дорогу голова Марія Ясінська. Полишила вона в глибокому смутку вірного друга Іллю, з яким пережила 53 роки. В тому часі була 18 літ спаралізована, а він тримав її вдома і широко опікувався нею до кінця її життя. Полишила у великому смутку єдиного сина інженера Мирослава, невістку Анну і внуку.

Прощай, дорога посестро, нехай американська земля буде тобі легкою, а пам'ять про тебе вічною.

Управа 23 Відділу СУА
ім. Ольги Басараб

**

Ділимося сумною вісткою з членством СУА, що 19 березня 1973 упокоїлася в Бозі на 76-му році життя членка нашого Відділу бл. п. **Софія Чорнецька** з дому Гузар. Приїхала до Америки в 1913 р. з міста Бучача. Належала до 26 Відділу майже від перших початків, близько 40 років. Була спокійної вдачі і жертвенна. На добродійні цілі ніколи не жаліла гроша. Належала також і до Сестрицтва Неп. Зачаття Прч. Діви Марії. Отож членки обох товариств Покійну з відзнаками і прапорами відпровалили до Церкви Н.З.П.Д.М. а відтак на цвинтар Монт Олівет. На цвинтарі попрощала Покійну голова п-ні Людвінка Борисикевич. Залишила в глибокому смутку сина Артура, сину, 2 дочки Милдред і Наталю, 6 внуків і 1 правнука. Спи, дорога сестро Союзяно, нехай американська земля буде Тобі легкою.

Управа 26 Відділу
ім. Ольги Басараб

КЛІВЛЕНД — НЬО ЙОРК

В суботу, 9 червня 1973 року, в Нью Йорку відійшла у вічність дуже цінна членка нашої Організації бл. п. **Іванна** з Ярославичів Скоплякова. Вже у Львові, як дружина відомого підприємця, була діяльною членкою Союзу Українок. Війна і повоєна мандрівка та труднощі шлюбного життя, в'язали її активність, але зразу по приїзді до ЗСА включилась знову в працю СУА. Спершу в місті Амстердамі, Н. Й., а від 1954 р. у Клівленді, Огайо, де аж до від'їзду в 1964 р. була дуже працьовитою членкою в 33 Відділі СУА. Довгі роки виконувала різні функ-

Бл. п. Іванна Скопляк

ції в Управі Відділу, як теж по створенні Окружної Ради стала її членом. Працювала в Комітеті побудови пам'ятника Лесі Українки в Городі Культури Клівленду, зокрема при виданні пропам'ятної книги. Опікувалася теж увесь час почесною членкою нашого Відділу, кслишньою властителькою фабрики „Елегант“ у Львові, п-ні Оленою Левицькою. Дуже милої і благородної вдачі вносила все приємний настрій на наші сходини. Старалася всіх зрозуміти й усім допомогти. Прощаючи нас заявила, що ніколи не перестане бути членкою 33 Відділу, тому в пшані клонимо голови перед її світлою пам'яттю. Замість квітів на свіжу могилу складаємо 20 дол. на пресовий фонд Н. Ж.

Залишила дочку Богданну заміжно за інж. Володимиром Гнатківським, внучку Володимирі та всіх членок 33 Відділу.

Управа 33 Відділу СУА ім. Лесі
Українки в Клівленді, Огайо

**

ШИКАГО, ІЛЛ.

Наш Відділ ділиться сумною вісткою з членством СУА, що так несподівано відійшла від нас наша дорога членка бл. п. **Марія Кравчишин** родом Перун. Народжена на американській землі вона разом із своїм чоловіком широко підтримувала всі українські імпрези і втішалась пошаною серед української громади. Дочка її п-і Анна Заліско є активною членкою нашого Відділу.

Покійна залишила в горю чоловіка Івана, дочку Анну з чоловіком і дітьми, дочку Марію, двоє синів із родинами й одного правнука. Нешастя хотіло, що її братова Анна Перун, також щира українська патріотка упокоїлася того самого дня. Разом Покійні лежали в каплиці й разом були поховані чудового травневого дня при численній участі родини, приятелів і членок нашого Відділу. Вічна їм пам'ять!

Управа 36 Відділу СУА

**

В ПАМ'ЯТЬ АКТИВНОЇ ЧЛЕНКИ СУА, ЩИРОЇ УКРАЇНКИ І МАТЕРІ-ГРОМАДЯНКИ

Дня 2 квітня 1973 р. перестало битись серце нашої довголітньої активної членки бл. п. **Юлії Белей**.

Бл. п. Юлія з Дідошаків Белей народилася 12 грудня 1905 р. в Калуші, Зах. Україна. Диплом учительки добула 1923 року в семінарії СС. Василіянок в Яворові, де вчилася враз із сестрою Марійкою. Відтак стала дружиною судового радника бл. п. Івана Белей.

Лише кілька років учились ми разом. Наші життєві шляхи розійшлися та пам'ять про дві гарні сестри-близнючки, Юлію і Марійку, осталась живою.

Зустрілися ми знову по 27-ми роках у 1950 році біля церкви св. Йосафата в Рочестері, але тепер як товаришки вже з пройденим життєвим шляхом і досвідом. Юлія була завжди активною членкою

Сюзу Українок — спершу на Рідних Землях, а опісля тут, у Рочестері. Незвичайно раділа, як група нових емігранток зорганізувала Відділ СВА. Від першого дня стає його активною членкою. До останнього майже дня займала різні пости, найдовше, однак, була містоголовою Відділу. Як містого-

Бл. п. Юлія Белей, містоголова 47 Відділу СВА в Рочестері

лова, приєднала більшу кількість нових членок. Любила працю в овоему Відділі і кожне завдання виконувала солідно та примірно. В своїх обов'язках членки СВА й української громадянки незвичайно точна, солідна і жертвенна. В громадському і товариському житті толерантна, любила спокій та згоду. Тож і не диво, що із смертю бл. п. Юлії Белей наш Відділ відчув велику моральну втрату. Сестра-близнючка бл. п. Юлії — Марія Жовнірович і обі доні — це активні членки СВА. Старша — Люба Домбчевська, членка 47 Відділу, а молодша — Дарія Чайківська, живе в Каліфорнії. Обі вони щиро віддані справам СВА. Чотири внуки, сини Дарії Чайківської та внучка — доня Люби Домбчевської — всі активні пластуни. Гордою могла бути бл. п. Юлія Белей на свою Родину, яку вона виховала на добрих громадян української спільноти.

Відійшла від нас передчасно —

невблаганна смерть не пожаліла її. Плаче за нею вся її найближча і дальша Родина, плачуть та жаліють членки нашого 47 Відділу.

Застановляючись над пройденим життєвим шляхом бл. п. Юлії Белей можна сказати, що слова молитви Т. Шевченка були їй дороговказом:

„Не дай спати ходячому серцем
завмірати,
І гнилою колодою по світу
валяться,
А дай жити, серцем жити
і людей любити“.

Вислвлюючи глибоке співчуття опечаленій Родині клонимо голови перед величчю духа скромної людини, якою була бл. п. Юлія з Дідошаків Белей.

Олена Харамбура
товаришка і Союзанка

**
*

САН ФРАНЦІСКО, КАЛІФ.

Дня 30 вересня 1971 р. розійшлася по українській громаді сумна вістка, що того дня трагічно загинула **Мар'яна Яківна Мельник**, основниця нашого Відділу. Коли рано при мряці переходила вулицю перед самим дитячим шпиталем, де постійно працювала, вдарило її авто.

Народилася в 1908 р. у священничій родині о. Якова Карпа в Кам'янці на Поділлі. За свідому українську роботу заслано їй батька до Хабаровська на Зелений Клин, де Мар'яна почала ходити до гімназії. Через кілька років українська громада м. Харбіна запросила її батька на настоятеля парохії. Закінчивши в Харбіні реальну середню школу вона вступила до Педагогічного Інституту. У 1933 р. здобула диплом фізико-математичного факультету. У 1934 р. вийшла заміж за Омеляна Мельника з Шангаю, працівника китайської адміністрації. Через роботу чоловіка їй прийшлося багато подорожувати по Китаю. У 1935 р. у них народився син Микола, що тепер працює старшим інженером аеронавтики у Каліфорнії.

Бл. п. Мар'яна Мельник була громадськи активна. Брала участь у праці далеко-східних організацій, а також дописувала до українських часописів на Батьківщині.

Довголітнє листування в'язало її з сенаторкою Оленою Кисілевською.

Переїхавши з Китаю до Сан Франціско вона дала почин до організування 62 Відділу СВА ім. Віри Бабенко. Дня 21 березня 1951 р. в її хаті відбулись основні сходини.

Полишила у смутку чоловіка Омеляна, сина Миколу й невістку Петрусю. Залишила по собі пам'ять непересічно інтелігентної людини, що була всебічно образована й добре володіла пером. Один із її репортажів „Лечу!“ був відзначений на 3 Літ. Конкурсі СФУЖО. В її хаті залишилась велика й цінна бібліотека, що її збирала впродовж літ.

З жалем попрощали членки Відділу одну з найкращих дочок українського народу!

Управа 62 Відділу СВА
ім. Віри Бабенко

**
*

СИРАКЮЗИ, Н. Й.

Ділимося сумною вісткою з членством СВА, що недавно тому відійшла у вічність наша членка **Ірина з Зарембів Подюк**. Походила з давнього священничого роду Зарембів, що перенісся з Холмщини до Галичини, втікаючи перед переслідуванням царського уряду. Народилася в с. Германові коло Львова, де її батько був управителем маєтку кн. Сапєги. Опісля родина переїхала до Белелуї, де її батько завідував маєтком Н.Т.Ш. Закінчила вчительський семінар у Станіславові, а матуральний іспит зложила у Львові у 1923 р. У 1925 р. одружилася з д-ром Іваном Подюком. На їхньому весіллі був гостем письменник Василь Стефаник, який вітав молодду пару „на кремені душі різьбленими словами“. У 1929 р. д-р Іван Подюк із дружиною осіли в Снятині.

Пережила бл. п. Ірина Подюк страхіття війни й окупації та й неодні сумні й веселі хвилини в лікарському і громадському житті свого чоловіка. Її великою радістю була єдина донечка Галинка.

У 1944 р. виїхала на еміграцію з чоловіком і дочкою і проживала в таборах Карльсфельд і Берхтес-

гаден. До Америки прибула з родиною в 1949 р. Спершу вони замешкали в Гудсоні, Н. Й. а потім в Сиракузах.

З жалем попрощало її членство нашого Відділу і вся українська громада. Вічна їй пам'ять!

Управа 68 Відділу СУА
у Сиракузах

Кераміка Олексі Бахметюка

Пояснення до ілюстрації на 4 ст.
обкладинки

Керамічна творчість є одним із найзамітніших видів народнього мистецтва Гуцульщини. Хоч традиції кераміки сягають у сиву давнину, до найбільшого розвитку цього мистецтва прийшло у 19-му ст. Тоді в кількох місцевостях Гуцульщини жив і творив ряд мистців-керамістів.

Розвиток косівської кераміки другої половини 19-го ст. був позначений творчістю великого майстра керамічного мистецтва Олексі Бахметюка (1820—1882). Він був сином гончаря Петра Бахметюка, який на початку 19-го ст. прибув до Косова з центральних земель України. Олексі Бахметюк (інколи він підписувався також Бахміцький або Бахмінський вчився керамічного ремесла спершу у свого батька, а опісля у славного майстра Петра Баранюка. Вже як самостійний майстер, Олексі Бахметюк зумів поєднати творчі надбання своїх попередників із своїм індивідуальним способом мистецького вислову. Його праці відзначаються глибоким відчуттям форми і композиції, також схопленням основних характеристичних рис предмету через відважний і сильний рисунок. Постаті відрізняються острою характеристикою і гумором, який нерідко переходить у гротеск і фантастичність. Прикладом того гумору може послужити кахля з печі, де зображений ведмідь, який грає на віолончелі. Такий сюжет мимоволі приводить на думку творчість відомого мистця 20-го століття. Марка Шагаля, творчість якого позначена подібними елементами.

Олексі Бахметюк залишив по собі багато праць; більшість з них тепер зберігається у музеях. Ще за свого життя він брав участь у кількох виставках етнографічного

мистецтва, наприклад, у Відні (1873) і у Львові (1877). Австрійський імператор Франц Йосиф, побачивши праці Бахметюка на виставці в Коломії в 1880 р., закупив його кахлеву піч і відіслав до Відня.

Обговорюючи творчість О. Бахметюка, не можна не згадати про дві талановиті дочки майстра Анну і Розалію, які працювали в майстерні батька і самі досягнули високого рівня в ділянці кераміки. На одній кахлі славнозвісної печі майстра з 1878 р. є напис, що ту кахлю виконала Розалія, дочка Александра Бахмінського з Косова.

Бахметюк, як і інші керамісти того часу, вживав традиційного способу виготовлення керамічних предметів. Посуд формували на гончарському крузі, а кахлі ліпили ручно, з тим, що задню частину, яку причіпляли до печі, робили на гончарському крузі, а пізніше, поки ще глина була мокра, прикріплювали до споду кахлі.

Для спонтанного рисунку, що його вживав Бахметюк в декорванні поверхні предметів, дуже добре підходило загально вживане гуцульськими майстрами так зване ритування (гравірування). При тому всю поверхню ще мокрої, звичайно червоно-брунатої краски, глини покривали білою, спеціально приготованою, глиною, т. зв. а н г о б о ю. Опісля гострим предметом „писаком“, наводили рисунок, прорізуючи при цьому поверхню ангоби аж до червоної глини. Висушений предмет випалювали.

Після першого випалювання розмальовували рисунок окисами міді (зелена краска), заліза (жовта краска) і марганцем, який давав буро-фіолетну краску. Накінець поливали всю поверхню свинцевою прозорою поливою і випалювали вдруге. Цю техніку характеризує велика динамічність і спонтанність. Рельєфність поверхні кахлі заломлює світло і тим самим додає рисункові ще більше експресивності.

Через те, що полива в печі, під впливом високої температури, топилася і нераз стікала, наведені краски не завжди сходилися з контурами предмету. Це явище характеристичне для такої техніки декорування, і в руках великого майстра, яким був Олексі Бахметюк, цей „дефект“, вміло викори-

Календарець СУА

- 21 жовтня — Зустріч із письменницями — 82 Відділ СУА в Бронксі
28 жовтня — Осінній базар — 82 Відділ СУА в Бронксі
10 листопада — 25-ліття подружнього життя членок — 1 Відділ СУА в Нью Йорку
11 листопада — Відкриття 17-ої Мистецької Виставки Жіночої Творчості — 64 Відділ СУА в Нью Йорку
17 листопада — Вечір присвячений Шестидесятникам — 64 Відділ СУА в Нью Йорку
18 листопада — Вечір „Червоної Каліни“ — 43 Відділ СУА у Філадельфії
25 листопада — Обговорення Виставки й її закриття — 64 Відділ СУА в Нью Йорку
8 грудня — Різдвяний Базар, який триватиме цілий тиждень — 64 Відділ СУА в Нью Йорку
9 грудня — Андріївський Вечір — 1 Відділ СУА в Нью Йорку
15 грудня — Організаційні Сходини й огляд подій у 1973 році — 64 Відділ СУА в Нью Йорку
16 грудня — Загальні Збори — 1 Відділ СУА в Нью Йорку

Знов появилася в продажі книжка

НАТАЛІЇ КОСТЕЦЬКОЇ

КУХОВАРСЬКІ ПРИПИСИ

яка вміщує зшитки:

М'ясиво, Городина й овочі, Печиво

Ціна 3 дол.

Замовляти в адміністрації нашого журналу

станий, ставав ще одним естетичним засобом для створення мистецьких шедеврів.

В працях Бахметюка гуцульське керамічне мистецтво дійшло до вершин.

В наших часах, на жаль, гуцульська кераміка сильно занепала. В Україні, через масову продукцію, у фабричній атмосфері, керамічні вироби затратили багато під оглядом техніки і естетики. Як мені відомо, на еміграції ніхто не продовжує старих традицій гуцульської кераміки.

С. Г.

2nd CLASS POSTAGE
PAID AT PHILA., PA.
Return to "OUR LIFE" Magazine
4936 N. 13th St., Phila., Pa. 19141
RETURN POSTAGE GUARANTEED

Олекса Бахметюк (1820—1882): Ведмідь грає на віолончелі. Деталь кахлі (22,5 x 20 см).
(Гляди пояснення на 3-ій стор. обкладинки)

Printed by "America," 817 N. Franklin St., Philadelphia, Pa. 19123. U.S.A.